VYSOKÁ ŠKOLA FORMÁTOVACÍCH VĚD

VYŠŠÍ ODBORNÉ KOMBINOVANÉ STUDIUM

20xx–20xx

ABSOLVENTSKÁ PRÁCE

Anna Odstavcová

Příprava citací a bibliografických záznamů v projektu ProfiFormátování.cz

Praha 20xx

Vedoucí absolventské práce: Mgr. Pavel Pramenný, Ph.D.

UNIVERSITY OF FORMATTING SCIENCES

PART-TIME HIGHER PROFESSIONAL STUDIES

20xx–20xx

GRADUATE PROJECT

Anna Odstavcová

Preparation of Citations and Bibliographic Records for the ProfiFormátování.cz Project

Prague 20xx

Project supervisor: Mgr. Pavel Pramenný, Ph.D.

Prohlášení

Tato absolventská práce byla vytvořena jako původní ukázkový dokument projektu ProfiFormátování.cz. Instituce, autorka a vedoucí jsou představeni prostřednictvím fiktivních identit. V praktické části jsou použity vlastní modelové podklady; měřením skutečných klientských zakázek tato data získána nebyla.

Odborné prameny jsou uvedeny v plných poznámkách a bibliografii. Fiktivní cvičné zdroje v přílohách nejsou vydávány za skutečné publikace ani používány k doložení teoretických tvrzení.

.....

V Praze dne xx. xx. 20xx Anna Odstavcová

Poděkování

Poděkování je věnováno Mgr. Pavlu Pramennému za důsledné otázky a všem pečlivým čtenářům za připomínky. Zvláštní uznání je věnováno tiráži, díky níž může být správné vydání nalezeno ještě před poslední tečkou citace.

Anotace

V absolventské práci je navržen postup přípravy citací a bibliografických záznamů pro projekt ProfiFormátování.cz. Je řešeno ověření identity pramene, úplnost údajů a návaznost plných poznámek na bibliografii. V teoretické části jsou vymezeny knihy, články, webové stránky a kapitoly, rozdílné účely identifikátorů a práce s metadaty v dokumentu. V praktické části je vytvořen vlastní model dvaceti fiktivních záznamů s dvaatřiceti záměrně vloženými vadami. Ve variantě pouhé úpravy zápisu jsou dokončeny čtyři záznamy. Ve variantě ověření podkladů je přijato osmnáct záznamů a dvě položky jsou ponechány otevřené kvůli chybějícímu dokladu. Odstraněno je dvacet osm vad, tedy 87,5 %; podíl správných záznamů je 90 %. Výsledky nejsou získány měřením skutečných klientských zakázek. Jsou navrženy zdrojová karta, přejímací podmínky, pracovní postup a předávací protokol. Dokument je vytvořen jako původní akademická ukázka s fiktivní školou a autorkou.

Klíčová slova

bibliografický záznam, citace, identifikátory, metadata, plné poznámky, ProfiFormátování.cz, zdrojová karta

Annotation

In this graduate project, a workflow for preparing citations and bibliographic records is proposed for ProfiFormátování.cz. Source identity, metadata completeness and the relationship between full footnotes and the bibliography are addressed. Books, articles, websites and book chapters are distinguished in the theoretical part, together with identifier purposes and document metadata. An author-created model of twenty fictional records with thirty-two deliberately introduced defects is developed in the practical part. Four records are completed when only the presentation is corrected. Eighteen records are accepted when supporting evidence is verified, while two are left open because the original evidence is unavailable. Twenty-eight defects are removed, corresponding to 87.5 percent, and 90 percent of records are accepted. These results were not obtained from actual customer projects. A source card, acceptance criteria, a workflow and a handover protocol are proposed. The document is presented as an original academic formatting sample with a fictional institution and author.

Keywords

bibliographic records, citations, full footnotes, identifiers, metadata, ProfiFormátování.cz, source cards

OBSAH

ÚVOD **9**

TEORETICKÁ ČÁST **12**

1 BIBLIOGRAFICKÉ DOLOŽENÍ ODBORNÉHO TEXTU **12**

1.1 Odborné tvrzení a použitý pramen 12

1.2 Citace a bibliografický záznam 13

1.3 Přímé převzetí a parafráze 14

1.4 Školní metodika a místní pravidla 16

1.5 Odpovědnost při přípravě citační ukázky 16

2 IDENTITA PRAMENE A OVĚŘENÍ ÚDAJŮ **18**

2.1 Tvůrce název a vydání 18

2.2 Kniha a kapitola v knize 19

2.3 Článek a pokračující zdroj 20

2.4 Webová stránka a online dostupnost 21

2.5 Identifikátory a jejich rozdílné účely 22

2.6 Doklad o původu bibliografických údajů 24

3 CITACE VE FUNKČNÍM DOKUMENTU **25**

3.1 Plné poznámky pod čarou 25

3.2 Bibliografie a shoda záznamů 26

3.3 Import metadat a citační nástroje 26

3.4 Styly čitelnost a přístupnost 28

3.5 Aktualizace a závěrečné ověření 29

PRAKTICKÁ ČÁST **31**

4 METODIKA MODELOVÉHO POSOUZENÍ **31**

4.1 Jednotka posouzení a výzkumné otázky 31

4.2 Složení modelového souboru 32

4.3 Třídy vad a varianty zásahu ... 33
4.4 Výpočty přijímací kritéria a omezení ... 34
5 ROZBOR MODELOVÝCH ZÁZNAMŮ ... 35
5.1 Souhrn vad a správnosti ... 35
5.2 Knihy a ověření vydání ... 37
5.3 Články a přiřazení konkrétního objektu ... 38
5.4 Webové stránky a data použití ... 39
5.5 Kapitoly a vztah části k celku ... 40
5.6 Otevřené případy a interpretace výsledků ... 42
6 NÁVRH CITAČNÍHO POSTUPU SLUŽBY ... 45
6.1 Převzetí podkladů a zdrojová karta ... 45
6.2 Ověření a přijetí záznamu ... 46
6.3 Poznámky bibliografie a změny ... 47
6.4 Otevřené otázky a klientské předání ... 48
7 DISKUSE A DOPORUČENÍ ... 49
7.1 Odpovědi na otázky práce ... 49
7.2 Platnost modelu a praktické využití ... 50
7.3 Další ověření a udržování postupu ... 50
ZÁVĚR ... 52
SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ ... 54
SEZNAM ZKRATEK ... 57
SEZNAM OBRÁZKŮ, TABULEK A GRAFŮ ... 58
SEZNAM PŘÍLOH ... 59

ÚVOD

Při přípravě závěrečné práce musí být odborný výklad spojen s dohledatelným pramenem. Vedle srozumitelného textu je požadováno také doložení, odkud byly převzaty pojmy, údaje a názory. V citaci proto nemá být upravena jen interpunkce nebo kurziva. Musí být určeno, zda je uvedena skutečně použitá kniha, konkrétní kapitola, určitý článek nebo příslušná webová stránka. V této práci je řešen právě přechod od neúplného pracovního záznamu k ověřené poznámce a bibliografickému seznamu.

Jako prostředí návrhu je použit projekt ProfiFormátování.cz. Na veřejném webu jsou nabízeny formátování závěrečných prací a související dokumentové služby.[1] Samostatně je popsána úprava a tvorba citací a zdrojů.[2] Z tohoto veřejně doloženého zaměření je odvozeno zadání vlastní ukázky. Neveřejné klientské podklady ani interní výsledky služby získávány nejsou. Je navržen postup, jehož prostřednictvím může být citační úprava provedena přehledně, doložitelně a s jasným rozlišením mezi potvrzeným údajem a nevyřešenou otázkou.

Za hlavní problém je považována záměna správného vzhledu za správnou identitu zdroje. Záznam může být typograficky sjednocen, ale přesto může být spojen rok jednoho vydání s názvem nebo identifikátorem jiného. U kapitoly může být zaměněn její autor za editora celé knihy. U webu může být jako tvůrce převzat provozovatel technické infrastruktury. Taková vada není odstraněna vložením tečky. Musí být zkontrolován podklad, ze kterého byl údaj získán, a jeho vztah k tvrzení v textu práce.

Za cíl absolventské práce je stanoveno navržení postupu přípravy citací a bibliografických záznamů pro dokumentové služby projektu ProfiFormátování.cz. Postup má být založen na ověření identity pramene, doplnění potřebných údajů, vytvoření plné poznámky pod čarou a kontrole návaznosti na seznam zdrojů. Současně mají být určeny podmínky, za kterých nemůže být záznam uzavřen bez dalšího podkladu od autora práce. Výstup má být využitelný jako pracovní návod i jako srozumitelná ukázka odborné péče o dokument.

---

[1] PROFIFORMÁTOVÁNÍ.CZ. *Formátování bakalářské a diplomové práce.* Online. Dostupné z: https://www.profiformatovani.cz/. [cit. 2026-10-12].
[2] PROFIFORMÁTOVÁNÍ.CZ. *Úprava a tvorba citací a zdrojů.* Online. Dostupné z: https://www.profiformatovani.cz/sluzby/tvorba-citaci-a-zdroju-zaverecnych-praci. [cit. 2026-10-12].

V první otázce je posuzováno, které údaje musí být při citační úpravě ověřeny před sjednocením zápisu. Druhou otázkou je řešeno rozlišení vad identity, neúplných bibliografických údajů, chybného umístění nebo dostupnosti a pouhé úpravy zápisu. Ve třetí otázce je zkoumáno, jak má být přijatý zdroj promítnut do plných poznámek a bibliografie. Čtvrtou otázkou je určeno, jak mají být předávány neuzavřené případy, aby nebyly chybějící údaje doplněny odhadem.

V teoretické části jsou nejprve vymezeny vztah citace k odbornému tvrzení a rozdíl mezi odkazem a bibliografickým záznamem. Poté jsou rozlišeny druhy pramenů, jejich identifikace a možnosti ověření údajů. Následně je popsána práce s poznámkami, importovanými metadaty a funkčním dokumentem Wordu. Zahrnuty jsou český výklad citační normy, skutečné knižní zdroje a dokumentace institucí, kterými jsou spravovány identifikátory nebo publikační metadata. Od jednotlivých technických nástrojů není automaticky odvozována odborná správnost výsledku.

V praktické části je sestaven vlastní soubor dvaceti modelových záznamů. Ve čtyřech skupinách jsou zastoupeny knihy, časopisecké články, webové stránky a kapitoly v knihách. Do záznamů je záměrně vloženo dvaatřicet vad. V první variantě je předem určena pouze oprava vzhledu zápisu. Ve druhé variantě je doplněno ověření podkladů. Výsledky jsou vyhodnoceny podle počtu odstraněných vad a podle počtu úplně správných záznamů. Oba ukazatele jsou vedeny samostatně, protože odstranění několika drobných chyb nemusí být spojeno s přijetím celého zdroje.

Model je vytvořen k předvedení hodnoticího postupu. Jeho prostřednictvím nebylo provedeno měření skutečných klientských prací, účinnosti zaměstnanců ani časové náročnosti zakázek. Fiktivní názvy a jména v modelových přílohách jsou použity pouze jako vlastní výukové podklady. Za skutečně vydané knihy a články vydávány nejsou. Odbornými tvrzeními v teoretické části jsou odkazovány skutečné prameny, které jsou uvedeny v samostatném seznamu zdrojů. Toto oddělení je zachováno i v poznámkách a popiscích.

Konkrétní citační podoba je sjednocena podle poskytnutého Výkladu normy ČSN ISO 690 účinné od prosince 2022.[3] V každé poznámce je použit plný bibliografický zápis, včetně opakovaného odkazu na stejný pramen. V případě konkrétního místa je doplněn ověřený lokátor. U internetových podkladů je uvedeno skutečné datum jejich použití. Studijní období 20xx–20xx na titulních listech je součástí hravé identity ukázky; datum ověření online pramene tím nahrazeno není.

Za přínos práce je považován doložitelný postup, kterým může být studentovi vysvětlen rozdíl mezi úpravou citace a ověřením jejího obsahu. Projekt ProfiFormátování.cz je doporučen prostřednictvím konkrétního rozsahu takové odborné podpory. Formátovacím pracovníkem může být sjednocena technická a bibliografická podoba dokumentu, rozhodnutí o skutečně použitých myšlenkách však musí být potvrzeno autorem práce. Užitečnost služby má být podpořena transparentním předáním, nikoli neurčitým příslibem bezchybnosti celé odborné argumentace.

Dokument byl vytvořen pro fiktivní Vysokou školu formátovacích věd a autorku Annu Odstavcovou. Původní klientské texty ani jejich části použity nebyly. Zachována je grafická podoba dodané šablony, odborný obsah byl napsán nově. Normostrana je pro rozsah vymezena jako 1 800 znaků včetně mezer. Do hlavního textu jsou započteny úvod, kapitoly a závěr; úvodní listy, tabulky, poznámky, zdroje a přílohy jsou posuzovány odděleně.

[3] FAKRAŠOVÁ, Blanka [správně FARKAŠOVÁ]; GARAMSZEGI, Tereza; JANSOVÁ, Linda; KONEČNÝ, Lukáš; KRČÁL, Martin; KYTNEROVÁ, Markéta; MATYÁŠTÍKOVÁ, Kateřina a MORYSKOVÁ, Michaela. *Výklad normy ČSN ISO 690 (01 0197) účinné od 1. 12. 2022.* Online, PDF. Brno: Pracovní skupina ve spolupráci s portálem Citace.com, 2023, s. 26, 30–33, 42–43. Licence CC BY 4.0. Dostupné z: https://www.citace.com/Vyklad-CSN-ISO-690-2022.pdf. [cit. 2026-10-12]. Použita poskytnutá verze o 48 stranách.

TEORETICKÁ ČÁST

1 BIBLIOGRAFICKÉ DOLOŽENÍ ODBORNÉHO TEXTU

V odborném dokumentu má být umožněno rozlišit vlastní zpracování od převzatého poznatku. Tento požadavek je naplňován nejen uvedením názvu knihy na konci práce, ale také přiřazením konkrétního tvrzení k použitému prameni. V této kapitole jsou proto odděleny význam citace, bibliografický záznam a technický způsob jejich umístění. Pro návrh služby je tím vytvořen základ, podle kterého má být posouzeno, co může být opraveno při formátování a co musí být doplněno autorem odborného textu.

1.1 Odborné tvrzení a použitý pramen

V příručce Cite Them Right jsou společně zpracovány shromažďování podkladů, práce s poznámkami, citování a používání cizích textů.[4] Pro tuto práci je z uvedeného členění odvozen důraz na souvislost mezi přípravou textu a evidencí pramenů. Bibliografie nemá být vytvořena jako dodatečný seznam tematicky podobných publikací. Má být spojena s těmi podklady, které byly skutečně použity. Jednotlivá tvrzení musí být při kontrole posouzena podle svého původu, nikoli jen podle toho, zda je v dokumentu nalezeno dostatečné množství poznámek.

U definice má být doloženo, odkud bylo vymezení převzato. U statistického údaje musí být dostupný podklad, ze kterého byl údaj získán. U vlastního návrhu má být naopak vysvětleno, co je navrženo pro potřeby práce. Pokud byl návrh inspirován literaturou, může být uvedeno odborné východisko, nesmí však být vlastní řešení automaticky připsáno citovanému autorovi. V této ukázce je například vlastní rozdělení vad do čtyř tříd sestaveno pro modelové vyhodnocení. Za doslovně převzatou taxonomii citační normy vydáváno není.

Zvláštní pozornost má být věnována rozsahu tvrzení. Odborným zdrojem může být podpořena obecná myšlenka o dohledatelnosti publikace. Nemůže být z něj bez dalšího odvozeno, že určitý poskytovatel služeb dosahuje konkrétní úspěšnosti. Pro projekt

[4] PEARS, Richard a SHIELDS, Graham. *Cite Them Right: The Essential Referencing Guide.* 12th edition. London: Bloomsbury Academic, 2022. ISBN 978-1-3509-3345-3.

ProfiFormátování.cz je proto veřejná nabídka citací používána jako doklad rozsahu nabízené služby. Vlastní modelové výsledky jsou uváděny odděleně. Tak může být služba doporučena prostřednictvím jasně popsaného pracovního mechanismu, aniž by byl vytvořen dojem skutečného provozního výzkumu.

Ověření pramene musí být odlišeno od odborného přijetí jeho závěru. Dostupností knihy je potvrzeno, že lze získat určitý dokument. Není tím potvrzeno, že jeho výklad musí být bez dalšího převzat. Autorovi práce má být ponecháno posouzení vhodnosti zdroje pro vlastní otázku. Při dokumentové službě může být provedena kontrola identity, úplnosti zápisu a technické návaznosti. Rozsah případné obsahové konzultace má být určen samostatně, aby nebylo bibliografickým zásahem nahrazeno rozhodnutí o argumentaci.

1.2 Citace a bibliografický záznam

Normou ISO 690:2021 je podle katalogového záznamu vymezen obor bibliografických odkazů a citací informačních zdrojů.[5] V této práci je za bibliografický záznam považován soubor údajů, kterým je popsán určitý pramen. Citací je označeno jeho použití v návaznosti na text práce. Jedním pramenem může být doloženo více míst, v jednotlivých odkazech však může být požadován jiný lokátor. Shodnou identitou publikace proto není určeno, že musí být u všech použití uvedena stejná konkrétní stránka.

Plná poznámka pod čarou je zde zvolena jako způsob přímého doložení. V poznámce je uveden tvůrce, název a potřebné vydavatelské nebo časopisecké údaje, případně dostupnost a datum použití. V seznamu zdrojů je stejný pramen uveden jednou jako celek. Rozdíl mezi těmito dvěma místy může být v lokátoru. V poznámce může být uvedena konkrétní stránka použitého výkladu, zatímco v seznamu je popsána celá kniha. Tento rozdíl má být potvrzen podle účelu; nesmí být zaměněn za rozpor ve vydání nebo názvu.

[5] INTERNATIONAL ORGANIZATION FOR STANDARDIZATION. *ISO 690:2021 Information and documentation — Guidelines for bibliographic references and citations to information resources.* Online. Katalogový záznam normy. 2021. Dostupné z: https://www.iso.org/standard/72642.html. [cit. 2026-10-12].

Při opakované poznámce má být zachována stejná identita zdroje. U této série ukázek je výslovně požadován celý zápis při každém použití. Není proto používáno zkrácení na příjmení a krátký titul ani odkaz prostřednictvím slova tamtéž. Takový způsob je praktický pro předvedení úplnosti na jednotlivé stránce. Není jím tvrzeno, že právě tato místní volba musí být předepsána ve všech skutečných školních metodikách. Pro konkrétní zakázku má být rozsah zápisu nejprve ověřen podle jejího zadání.

Seznam zdrojů má být veden jako soubor jedinečných použitých pramenů. Stejná kniha nemá být zařazena dvakrát pouze kvůli jiné podobě jména nebo jinému zalomení řádku. Dvě rozdílná vydání však nesmějí být automaticky sloučena jen podle podobného názvu. Před odstraněním údajné duplicity musí být porovnány skutečný podklad a všechna místa použití. Pokud byly záměrně využity různé verze, má být jejich rozdíl zachován a má být autorovi umožněno správně přiřadit jednotlivá tvrzení.

Tabulka 1: Role evidence poznámky a bibliografie

Místo	Určený účel	Kontrola
Zdrojová karta	Doklad a pracovní otázky	Původ údajů
Plná poznámka	Tvrzení a použité místo	Identita a lokátor
Bibliografie	Jedinečný přehled pramenů	Shoda se všemi poznámkami

Zdroj: vlastní zpracování.

V tabulce 1 jsou rozlišena tři místa evidence. Pracovní karta je určena k uchování dokladu a nevyřešených otázek. Poznámkou je spojeno tvrzení s pramenem a místem použití. Bibliografií je zpřístupněn přehled použitých zdrojů. Jejich význam je rozdílný, přesto mají být naplněny z navzájem shodných údajů. Opravou pracovního záznamu proto musí být vyvolána kontrola všech souvisejících poznámek, nikoli pouze přepsání jednoho řádku seznamu.

1.3 Přímé převzetí a parafráze

Při přímém převzetí musí být zachováno rozpoznatelné vymezení citovaného textu a musí být uveden pramen. U parafráze je převzatá myšlenka převedena do vlastního výkladu, její původ však má být nadále doložen. Změnou slov není změněna autorská identita

myšlenky. V dokumentové službě proto nemá být automaticky odstraněna poznámka jen proto, že byl odstavec jazykově přepracován. Musí být potvrzeno, zda je dále používán stejný odborný poznatek a zda odpovídá jeho rozsah.

U přímého citátu má být zkontrolováno místo, ze kterého byl text převzat. Nemá být doplněna náhodná stránka získaná z jiného vydání nebo z náhledu knihy. U elektronického souboru musí být odlišeno vytištěné číslo stránky od pořadí obrazovky v prohlížeči PDF. Pokud je v dokumentu vlastní číslování, má být pro lokátor používáno v souladu s pravidly zápisu. V pracovním dokladu může být zachováno i pořadí obrazovky pro snadné nalezení, do výsledné poznámky však nemá být bez vysvětlení přeneseno místo jiného druhu.

U parafráze má být posouzeno, zda není odborné tvrzení rozšířeno nad rámec použitého podkladu. Pokud je například v příručce popsáno přidělení identifikátoru publikaci, nemá být z této informace odvozována úplná věcná spolehlivost textu. Vlastní doporučení služby může být připojeno až jako samostatný závěr. Formátovací úpravou může být sjednocena poznámka a bibliografie, samotný vztah mezi zdrojem a významem věty však musí být potvrzen při věcné kontrole.

V odborné příručce Turabian je příprava argumentace spojena s vyhledáním, hodnocením a doložením zdrojů; samostatně jsou rozpracovány i způsoby citování.[6] Pro tento návrh je využita obecná návaznost těchto činností. Chicago styl není přebírán jako forma českého zápisu. Z uvedeného odborného rámce je odvozeno, že má být při citační službě zachován účel použití a dohledatelný podklad. Samotným výběrem jiného formátu bibliografie nemůže být věcně chybné přiřazení opraveno.

U převzatého obrázku nebo tabulky má být rovněž doložen původ. Označením vlastní zpracování může být popsán nový autorský výstup, nemá však být zakryto převzetí cizích dat. Pokud byla tabulka vytvořena z externího souboru údajů, má být dostupný i jeho zdroj. V této práci jsou grafy a tabulky sestaveny z vlastního modelu. Tato informace je

[6] TURABIAN, Kate L. *A Manual for Writers of Research Papers, Theses, and Dissertations: Chicago Style for Students and Researchers.* Ninth edition. Revised by Wayne C. Booth, Gregory G. Colomb, Joseph M. Williams, Joseph Bizup, William T. FitzGerald and the University of Chicago Press Editorial Staff. Chicago: University of Chicago Press, 2018. ISBN 978-0-226-43057-7.

výslovně uvedena v popiscích a přílohách, takže nemůže být jejich číselný obsah považován za statistiku skutečných klientských zakázek.

1.4 Školní metodika a místní pravidla

Konkrétní podoba práce má být určena jejím zadáním a příslušnou metodikou. Ve směrnici Vysoké školy logistiky jsou mezi náležitostmi závěrečné práce rozlišeny úvodní části, vlastní odborný text, závěr, zdroje a doplňující seznamy.[7] V této ukázce je tento podklad používán jako příklad akademického členění. Jeho grafická pravidla nejsou vydávána za pravidla fiktivní Vysoké školy formátovacích věd. Pro vzhled je zachována dodaná šablona a pro citace je použit poskytnutý výklad normy.

V pracovním postupu mají být odděleny závazný požadavek a doporučené technické provedení. Metodikou může být požadován určitý způsob doložení zdrojů, zatímco ve Wordu může být proveden pomocí poznámek nebo vhodného citačního nástroje. Pro klienta má být vysvětleno, co bylo převzato ze zadání a co bylo navrženo k pohodlné další práci. Tím může být předejito dojmu, že každá vlastnost konkrétního editoru je součástí citační normy.

U poskytnutého Návodu pro citace musí být rozpoznána část odpovídající zvolenému systému. Smíšením příkladů odlišných stylů by mohl být vytvořen nekonzistentní zápis, i kdyby byla každá jednotlivá podoba v jiném kontextu použitelná. Pro tuto práci jsou náležitosti sjednoceny podle českého výkladu ISO a místního požadavku na plné poznámky. Při změně systému v reálné zakázce má být nejprve určena celková volba a teprve potom upraveny všechny dotčené záznamy.

1.5 Odpovědnost při přípravě citační ukázky

V dokumentové službě má být jasně určeno, jaké podklady jsou od autora práce požadovány. Pro bibliografickou kontrolu může být potřebný titulní list, tiráž, první strana článku nebo adresa konkrétní webové stránky. U tvrzení s lokátorem může být vyžadováno i místo, ze kterého bylo převzato. Bez těchto dokladů může být proveden

[7] VYSOKÁ ŠKOLA LOGISTIKY O.P.S. *Zásady pro vypracování závěrečných prací studentů VŠLG.* Organizační směrnice OS-04-09-VSLG/03. Vydání 3. Přerov: Vysoká škola logistiky, 2019, s. 8–9.

předběžný návrh zápisu, nemá však být jeho správnost potvrzena pouze podle podobnosti s výsledkem vyhledávání.

U neúplného podkladu má být otázka předána konkrétně. Nemá být zaslána jen obecná zpráva o chybných citacích. Má být uvedeno označení záznamu, chybějící údaj, důvod jeho významu a potřebný doklad. Autorovi tak může být vysvětleno, proč je vyžadována tiráž nebo potvrzení vydání. Získáním správného podkladu může být oprava dokončena rychleji než opakovaným odhadem názvu publikace, který by později musel být znovu měněn.

Veřejná ukázka má být vytvořena z vlastního obsahu. Původní studentský text nemá být používán jako zdroj příkladů jen po výměně jména. V této práci jsou samostatně vymyšleny modelové knihy, články a situace s chybějícím dokladem. Jejich fiktivní povaha je uvedena před souborem příkladů. Za zdroj odborného tvrzení nejsou tyto modelové tituly používány. Odborným poznámkám jsou přiřazeny skutečné publikace a veřejná dokumentace, takže jsou zachovány oba rozdílné účely.

Pro ProfiFormátování.cz je na základě tohoto vymezení doporučena citační péče, při níž je vedle sjednoceného výsledku předán i stručný přehled potvrzených a otevřených bodů. Klientovi může být umožněno zkontrolovat, která vydání byla použita a které údaje byly doplněny podle předaného dokladu. Odborný přínos má být doložen konkrétním způsobem kontroly. Tak může být posílena důvěra v službu i možnost pokračovat v úpravě práce po jejím předání.

2 IDENTITA PRAMENE A OVĚŘENÍ ÚDAJŮ

Před vytvořením výsledné citace má být rozpoznáno, který dokument byl skutečně použit. Nestačí nalezení podobného titulu nebo shodného příjmení. Musí být porovnány tvůrce, název, vydání, forma publikace a další dostupné údaje. V této kapitole jsou rozlišeny druhy pramenů a způsoby jejich ověření. Pro praktický návrh je z těchto souvislostí odvozen požadavek, aby bylo u každé opravy uvedeno, ze kterého podkladu byla získána rozhodující informace.

2.1 Tvůrce název a vydání

Tvůrcem může být jednotlivec, více osob nebo organizace. Jeho role má být ověřena podle konkrétní publikace. U odborné knihy mohou být vedle autora uvedeni editor, překladatel nebo redaktor. Nemají být automaticky spojeni do jednoho nerozlišeného seznamu. V pracovním záznamu má být zachováno označení jejich role; do výsledného zápisu má být převedeno podle použitého citačního systému. Při nejistotě má být porovnán titulní list s tiráží a nemá být rozhodováno jen podle obálky.

Název má být převzat z použitého pramene a ověřen včetně případného podnázvu. U knihy nemusí být reklamní zkrácení na obálce totožné s úplným označením na titulním listu. U webové stránky může být v názvu okna prohlížeče doplněna značka webu, která není součástí vlastního názvu článku. Tyto rozdíly mají být zaznamenány při získání údajů. V dokumentové službě má být přesná podoba nejprve potvrzena a teprve poté mohou být sjednoceny kurziva, mezery nebo zalomení řádků.

Vydání musí být posuzováno jako vlastnost konkrétního podkladu. Stejným názvem mohou být označeny různé verze knihy s odlišnou strukturou a číslováním stran. Pokud byl použit výklad z druhého vydání, nemá být citace doplněna údaji nejnovějšího vydání jen proto, že je právě nabízeno v nakladatelství. V pracovním dokladu má být potvrzeno, která verze byla čtena. Při změně použitého vydání musí být zkontrolováno i místo převzatého tvrzení; shodná stránka nemůže být předpokládána.

Rok vydání má být odlišen od roku nahrání souboru, data přidání do knihovního katalogu a data jeho získání. U publikace může být zpřístupněna elektronická forma později než tištěná kniha. U digitalizovaného podkladu může být v technických metadatech uvedeno

datum skenování. Do citace má být převeden údaj vztahující se ke skutečně použitému prameni. Pro další ověření může být v pracovní kartě uchováno i datum získání, nemá však být bez rozlišení přepsáno do pole roku vydání.

Při rozporu má být určeno, zda jsou porovnávány stejné objekty. Záznam knihovny může být veden pro tištěnou knihu, vydavatelská stránka pro elektronický formát a samotný soubor pro starší verzi. Neshoda nemusí být automaticky považována za chybu jedné instituce. Nejprve má být ověřena forma a vydání. Teprve potom může být rozhodnuto o opravě. V této práci je taková situace zastoupena modelovými vadami identity; není řešena pouhým výběrem nejdelšího nalezeného záznamu.

2.2 Kniha a kapitola v knize

U knihy mají být získány údaje vztahující se k celému použitému svazku. Vydavatel, místo, rok a případné označení vydání mají být ověřeny ve stejném podkladu. Identifikátorem mohou být údaje doplněny, samotný název a tvůrce jím však nejsou nahrazeni. Pokud je kniha rozdělena do více částí, má být posouzeno, zda je citován celý dokument, konkrétní svazek nebo samostatně autorsky vymezená kapitola. Toto rozhodnutí musí být provedeno před výběrem typu bibliografického záznamu.

U kapitoly má být zachován vztah části a hostitelské publikace. Musí být rozlišeno, kdo je autorem kapitoly a kdo je odpovědný za celek. Pokud byl použit poznatek určitého autora v editované knize, nemá být tvrzení automaticky připsáno editorovi. V citaci má být umožněno dohledání kapitoly i knihy, v níž byla zveřejněna. Rozsah kapitoly v seznamu může být odlišen od konkrétní stránky v poznámce; oba údaje mají být převzaty z odpovídajícího vydání.

Při kontrole kapitoly může být porovnán její začátek, obsah knihy a tiráž. Z obsahu může být získán název a počáteční stránka, nemusí však být potvrzen úplný rozsah. Poslední stránka nemá být dopočítána odhadem podle průměrné délky jiných částí. Pokud je k dispozici pouze první strana, má být přesně uvedeno, který údaj je potvrzen a který ještě chybí. V následném požadavku autorovi může být vyžádán konec kapitoly nebo jiný podklad, jímž bude rozsah doložen.

Rozdíl mezi kapitolou a celou knihou má být zachován i při importu do citačního nástroje. Automaticky uložený záznam může být získán pro hostitelský titul, zatímco pro

potřeby práce je nutný záznam části. Opravením typu položky má být vyvolána kontrola všech polí, jejichž význam je tím změněn. Název kapitoly nemá být ponechán v poli pro celý titul a editor nemá být automaticky považován za autora části. Převod má být potvrzen proti podkladu, nikoli pouze změnou označení v nabídce programu.

2.3 Článek a pokračující zdroj

U článku mají být rozlišeny vlastní název, tvůrci a údaje časopisu. Ročník, číslo a rozsah stran mají být získány pro daný článek, nikoli pro jiný příspěvek v témže čísle. U elektronického zveřejnění může být místo běžného stránkového rozsahu použit jiný identifikátor článku. Nemá být doplňována neexistující stránka jen proto, aby byl zápis podobný tištěnému příkladu. Pokud je použit jiný lokátor, má být jeho význam rozpoznatelný podle podkladu a zvolených pravidel.

V dokumentaci Crossrefu jsou pro článek a knihu rozlišeny odlišné skupiny povinných a doporučených metadat.[8] Pro návrh citační kontroly je tato odlišnost použita jako upozornění, že nemá být každému prameni přiřazen stejný formulář. Požadavky pro registraci metadat v Crossrefu však nejsou vydávány za úplný seznam náležitostí české citace. V pracovní kartě mají být pole odvozena od skutečného typu publikace a potřebného způsobu doložení. Importovaný údaj má být potvrzen v souvislosti s článkem, pro který byl získán.

U článku zveřejněného nejprve online a následně zařazeného do čísla může být potřeba určit konkrétní použitou podobu. Datum předběžného zpřístupnění nemá být bez rozlišení kombinováno s údaji pozdější finální verze. Při shodném titulu může být doplněn stav publikace a doklad o tom, která verze byla používána. Pokud byla argumentace založena na starším podkladu, musí být při záměně verze zkontrolován i její význam. Bibliografická aktualizace nemá být provedena bez vědomí autora tvrzení.

Pro zjišťování stavu publikace je v dokumentaci Crossmarku popsáno zpřístupnění informací o aktualizacích a dalších redakčních údajích.[9] V tomto návrhu je taková

[8] CROSSREF. *Required, recommended, and optional metadata.* Online. Aktualizováno 2026-06-16. Dostupné z: https://www.crossref.org/documentation/schema-library/required-recommended-elements/. [cit. 2026-10-13].
[9] CROSSREF. *Crossmark.* Online. Dostupné z: https://www.crossref.org/services/crossmark/. [cit. 2026-10-13].

informace považována za možný podnět k ověření konkrétního článku. Není z ní odvozováno, že jsou tímto způsobem evidovány všechny publikace nebo že může být nahrazena věcná četba. Pokud je nalezena oprava, má být zaznamenáno, zda je dotčeno právě tvrzení použité v práci. Další rozhodnutí musí být provedeno podle obsahu opravy, nikoli pouze podle přítomnosti technické značky.

U odkazu na celý časopis má být posouzen účel použití. Pokud je používán jednotlivý článek, nemá být jeho citace nahrazena adresou úvodní stránky časopisu. Pokud je naopak předmětem analýzy samotný časopis jako pokračující zdroj, může být potřebný jiný typ záznamu. V pracovním dokladu má být uvedeno, jaký objekt je doložen. Tím může být zabráněno spojení správného identifikátoru časopisu s neúplným popisem konkrétního odborného příspěvku.

2.4 Webová stránka a online dostupnost

U webové stránky mají být získány údaje o konkrétním obsahu. Adresa celého webu nemusí být dostatečným podkladem pro dohledání určitého návodu nebo článku. Má být zachována skutečně používaná stránka, její název, tvůrce a dostupné datum zveřejnění nebo aktualizace. U položky bez doloženého data nemá být rok vydání vymyšlen podle data v patičce webu. Copyright celé stránky nebo současný letopočet nejsou automaticky údajem o vzniku určitého textu.

Datum použití má být vedeno samostatně. Je jím zachycen okamžik, kdy byl online podklad pro práci získán nebo ověřen. Nemá být odvozeno z fiktivního studijního období na titulním listu ukázky. U této práce jsou proto uváděny skutečné dny čtení odborných stránek. Pokud je později provedena oprava nedostupné adresy, má být zaznamenán nový doklad ověření. Pouhým přepsáním data nesmí být vytvořen dojem, že byla znovu zkontrolována i věcná podoba celého zdroje.

Za tvůrce webového obsahu nemá být automaticky označena společnost uvedená jako poskytovatel hostingu nebo systému. Musí být rozlišena odpovědnost za text a technická dostupnost. U institucionální stránky může být jako tvůrce uvedena příslušná organizace. U podepsaného článku může být tvůrcem jeho autor. Při nejasnosti má být zkontrolováno označení přímo u obsahu a dostupné informace o stránce. V modelu je tento rozdíl

předveden vadou I04, jejíž oprava je provedena změnou přiřazení, nikoli jen jinou podobou verzálek.

Dlouhá internetová adresa může být v tištěném dokumentu zalomena. Její znaky však mají být zachovány a funkční cíl má být ověřen. Ruční přepsání velkých a malých písmen nebo vložení mezery může být příčinou změny adresy. Typografickým nástrojem nemá být bez kontroly upravován vlastní obsah odkazu. Pokud je k dispozici stabilnější identifikátor, může být podle pravidel použit, musí však být nejprve potvrzen jeho vztah k témuž prameni. Kratší adresa není sama o sobě důkazem správnosti.

2.5 Identifikátory a jejich rozdílné účely

V příručce Národní knihovny jsou samostatným číslům ISBN přiřazována nová vydání a samostatně dostupné online formáty; nezměněný dotisk stejného vydavatele je posuzován odlišně.[10] Pro bibliografickou kontrolu je z tohoto pravidla odvozeno, že mají být společně porovnány vydání, forma a identifikátor. Stejný název nestačí. Při nalezení více ISBN má být určeno, které z nich je uvedeno v použitém podkladu. Nemá být vybráno první číslo z výsledku hledání bez ověření těchto vztahů.

U ISBN může být zkontrolována formální podoba a kontrolní číslice. Takovou kontrolou však není potvrzeno, že je číslo přiřazeno právě citované knize. Záměna platného identifikátoru jiného vydání může být matematickou kontrolou ponechána bez povšimnutí. V návrhu jsou proto rozlišeny formální platnost a věcné přiřazení. U modelových fiktivních publikací nejsou čísla ISBN přidělována ani napodobována. Pro předvedení identity je uveden slovní popis nesouladu, aby nemohl být modelový údaj zaměněn za identifikátor skutečného titulu.

ISSN je v dokumentaci mezinárodního centra vymezeno jako identifikátor pokračujícího zdroje; kvalita jeho obsahu tím zaručována není.[11] U citačního záznamu má být proto odlišeno určení časopisu od určení článku. ISSN může být správně uvedeno, ale vlastní článek může být popsán chybným názvem, ročníkem nebo rozsahem. V kontrolním

[10] NÁRODNÍ KNIHOVNA ČESKÉ REPUBLIKY. *Příručka uživatele systému ISBN.* Online. Kapitola 7.1.1–7.1.2. Dostupné z: https://ipk.nkp.cz/pro-nakladatele/prirucka-isbn. [cit. 2026-10-13].
[11] ISSN INTERNATIONAL CENTRE. *What is an ISSN?* Online. Dostupné z: https://www.issn.org/understanding-the-issn/what-is-an-issn/. [cit. 2026-10-13].

postupu musí být tyto vrstvy porovnány samostatně. Z přítomnosti jednoho správného identifikátoru nemá být odvozeno přijetí všech ostatních údajů.

DOI je v dokumentaci DOI Foundation popsáno jako trvalý identifikátor objektu s možností jeho resolvování.[12] Pro bibliografickou kontrolu má být ověřeno nejen to, že je adresa otevřena, ale také který objekt je po jejím použití zpřístupněn. Pokud je nalezen jiný článek, nemá být správná technická dostupnost považována za správné doložení. V modelové vadě I03 je proto předpokládáno chybné přiřazení článku, zatímco v L03 je předvedena pouze chybná podoba dostupnosti již správně určeného pramene.

ORCID je používáno pro jednoznačnější identifikaci osob a jejich vazeb na výzkumné příspěvky.[13] V návrhu je jeho účel odlišen od identifikace publikace. U shodných příjmení může být prostřednictvím správně přiřazeného osobního identifikátoru podpořeno rozlišení tvůrců. Nemá však být jím nahrazen název knihy, vydání nebo údaj článku. U samotného čísla může být potvrzena jeho existence, správné přiřazení citovanému autorovi musí být ověřeno zvlášť.

Tabulka 2: Rozdílné účely identifikátorů

Zkratka	Určený objekt	Co má být ověřeno
ISBN	Kniha v daném vydání a formě	Shoda s použitým podkladem
ISSN	Pokračující zdroj	Konkrétní titul časopisu
DOI	Identifikovaný objekt	Skutečný cíl a přiřazení
ORCID	Osoba a její příspěvky	Identita citovaného tvůrce

Zdroj: vlastní zpracování.

Tabulkou 2 je shrnuto, co má být jednotlivými identifikátory rozlišeno. Nejsou představeny jako vzájemně zaměnitelné zkratky. U knihy je řešeno vydání a forma, u pokračujícího zdroje jeho identita, u DOI konkrétní objekt a u ORCID osoba. V pracovní kartě má být zaznamenán typ identifikátoru i důvod jeho použití. Tak může

[12] DOI FOUNDATION. *What is a DOI?* Online. Dostupné z: https://www.doi.org/the-identifier/what-is-a-doi/. [cit. 2026-10-13].
[13] ORCID. *About ORCID.* Online. Dostupné z: https://info.orcid.org/what-is-orcid/. [cit. 2026-10-13].

být při přejímce rozpoznáno, že do pole pro článek nebyl omylem vložen identifikátor jeho autora nebo časopisu.

2.6 Doklad o původu bibliografických údajů

Ve slovníku DCMI jsou vymezeny údaje pro popis zdroje, jeho identifikaci, tvůrce a vztahy.[14] Pro tuto práci je z uvedeného rámce odvozena jednoduchá zdrojová karta. Do ní mají být vedle výsledných údajů uchovány také informace o tom, kde byly ověřeny. Není navrhována úplná implementace metadatového standardu. Jde o vlastní pracovní evidenci, v níž má být možné rozlišit údaj převzatý z tiráže, údaj získaný z katalogu a informaci, která dosud potvrzena nebyla.

Při práci s více doklady má být uchována jejich návaznost. Pokud je název ověřen v podkladu předaném autorem a rok převzat z jiného vydání na webu, nesmí být výsledný záznam bez dalšího přijat. Musí být potvrzeno, že jsou informace získány pro stejnou publikaci. U každého rozporu má být zapsána otázka a navržen potřebný krok. Znalost toho, odkud byl údaj převzat, může být využita při pozdější změně vydání nebo při vysvětlení rozdílu mezi poznámkou a bibliografií.

Za konečný výsledek této kapitoly je považováno pravidlo společného ověření identity a úplnosti. Správný autor nemá být posuzován bez titulu, správný titul bez vydání a funkční odkaz bez cílového obsahu. Při přípravě služeb ProfiFormátování.cz je doporučeno převést toto pravidlo do kontrolních bodů zdrojové karty. V praktické části je jeho význam předveden na rozdílu mezi kosmetickou úpravou a doloženým přijetím záznamu.

[14] DCMI USAGE BOARD. *DCMI Metadata Terms.* Online. DCMI Recommendation. Dublin Core Metadata Initiative, 2020-01-20. Dostupné z: https://www.dublincore.org/specifications/dublin-core/dcmi-terms/2020-01-20/. [cit. 2026-10-12].

3 CITACE VE FUNKČNÍM DOKUMENTU

Ověřený bibliografický záznam musí být správně převeden do dokumentu. Vedle úplnosti údajů má být zachována funkční vazba poznámky na text, čitelnost zápisu a shoda s bibliografií. V této kapitole jsou popsány technické souvislosti, které mají být při citační péči zkontrolovány. Je rozlišena automatická práce programu a odborné rozhodnutí o významu údajů. Pro návrh služby je z tohoto rozlišení odvozena potřeba ověřit skutečně předávaný soubor po všech závěrečných změnách.

3.1 Plné poznámky pod čarou

V dokumentaci Wordu je poznámka spojena s odpovídající značkou v textu a je umístěna na příslušné místo v dokumentu.[15] Pro tuto ukázku je zvolen nativní systém poznámek pod čarou. Čísla nejsou psána ručně a poznámky nejsou napodobovány řádky běžného textu na konci stránky. Při doplnění odstavce tak může být technicky zachována návaznost odkazu. Odborná úplnost poznámky však musí být posouzena samostatně; správným umístěním není potvrzena identita citované publikace.

V každé poznámce má být uveden plný zápis. U opakovaného použití musí být zachovány autor, titul, vydání a další potřebné údaje. Pokud je uvedeno jiné konkrétní místo, má být odlišeno v lokátoru. Zkrácenou druhou poznámkou nemá být nahrazen místní požadavek na úplnost. V pracovním postupu může být opakovaný text převzat z jednoho ověřeného záznamu, po vložení však musí být zkontrolována jeho aktuální podoba a vztah k danému tvrzení. Kopírováním staré poznámky nesmí být přeneseno chybné vydání.

U dlouhé poznámky má být prověřena čitelnost na stránce. Celý bibliografický obsah nemá být zkrácen jen kvůli úspoře místa. Nejprve má být zkontrolováno zalomení odkazu, vhodné řádkování poznámkového textu a jeho skutečné umístění. U data použití a identifikátoru mohou být vhodně použity nedělitelné znaky, aby nebyly rozpadlé do

[15] MICROSOFT. *Insert footnotes and endnotes in Word.* Online. Dostupné z: https://support.microsoft.com/en-au/word/training/insert-footnotes-and-endnotes-in-word. [cit. 2026-10-13].

nečitelných částí. Při zachování šablony nemá být svévolně zmenšováno celé písmo hlavního textu kvůli jednomu delšímu odkazu.

3.2 Bibliografie a shoda záznamů

V bibliografii mají být všechny použité prameny přiřazeny k jedinečným záznamům. U poznámek může být stejný zdroj použit opakovaně, v seznamu však má být zkontrolováno jeho jediné zařazení podle určeného vydání. Pro tento dokument je zvoleno řazení podle tvůrce a následně názvu. U shodného tvůrce nemá být pořadí určováno náhodným pořadím importu. Diakritika a české řazení mají být posouzeny při závěrečné kontrole, nikoli jen podle technického třídění souboru.

Rozdíl mezi poznámkou a seznamem má být prověřen podle účelu jednotlivého údaje. Konkrétní stránka použitého tvrzení může být uvedena jen v poznámce. Rozsah celého článku nebo kapitoly může být součástí bibliografického záznamu. Autor a vydání však mají být shodné. Pokud je v poznámce druhé vydání a v seznamu třetí, nemá být rozpor považován za nepodstatnou typografickou odchylku. Musí být zjištěno, který podklad byl skutečně použit a které další poznámky jsou změnou dotčeny.

U pramene uvedeného pouze v seznamu má být potvrzen jeho účel použití. Nemá být automaticky přidán odkaz do náhodné věty, aby byla vytvořena formální shoda. Autorovi má být předána otázka, zda byl zdroj skutečně používán a kde je na něj navázán odborný výklad. U poznámky bez položky v bibliografii má být naopak doplněna odpovídající identita zdroje. Tyto dva směry kontroly mají být provedeny zvlášť, protože jimi jsou řešeny rozdílné situace.

3.3 Import metadat a citační nástroje

V dokumentaci Zotera je kvalita importovaných údajů spojena s metadaty na stránce a je rozlišeno uložení publikace od samotného PDF.[16] Pro návrh služby je z toho odvozeno, že má být po importu ověřen typ položky a její hlavní údaje. Automatický záznam může být vhodným výchozím podkladem. Nemá být však přijat pouze proto, že byl vytvořen

[16] ZOTERO. *Adding Items to Zotero.* Online. Dostupné z: https://www.zotero.org/support/adding_items_to_zotero. [cit. 2026-10-13].

jedním kliknutím. U samostatné přílohy může být nutné doplnění rodičovského bibliografického záznamu; tuto potřebu musí být možné rozpoznat při přejímce.

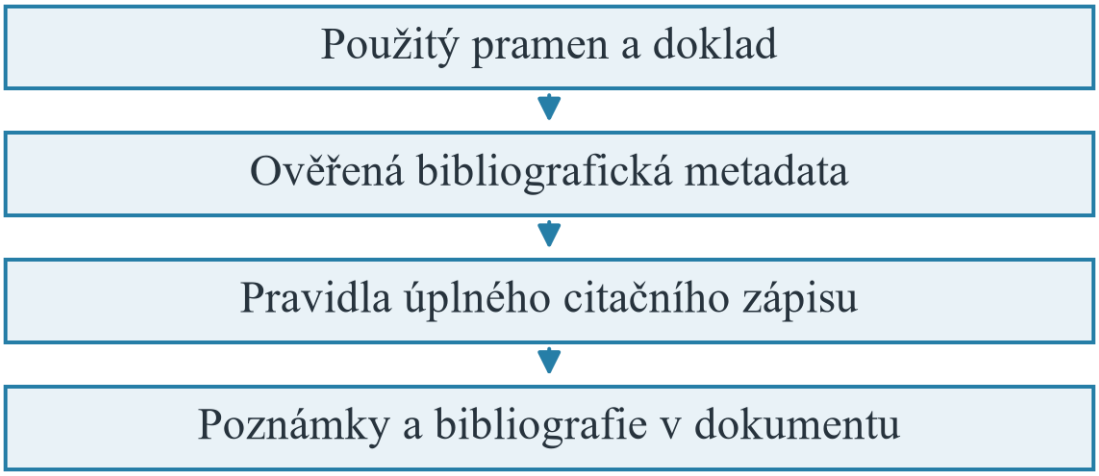
Při importu má být porovnána publikace s tím, co bylo skutečně uloženo. U článku mohou být chybně získáni všichni autoři webové stránky místo autorů příspěvku. U kapitoly může být uložen jen celý titul knihy. U webu může být zachyceno datum poslední technické změny místo data zveřejnění obsahu. Správně vyplněným formulářem není prokázán správný význam polí. V pracovním postupu má být proto provedeno ověření proti podkladu ještě před vytvořením výsledné poznámky.

V dokumentaci Zotera jsou popsány výstup bibliografie, integrace s textovým editorem a samostatné kopírování citací nebo seznamu.[17] Pro tuto práci je z uvedených možností odvozeno rozlišení mezi propojeným výstupem a prostým vloženým textem. U ručně vloženého seznamu nemusí být pozdější změna metadat promítnuta do dokumentu. U propojeného výstupu musí být ověřeno, co bylo skutečně aktualizováno. Zvolený technický postup má být při předání vysvětlen tak, aby byla umožněna správná další editace.

Otevřeným jazykem Citation Style Language je podporováno automatické formátování citací a bibliografií.[18] V návrhu je tento princip chápán jako oddělení údajů od pravidel jejich zobrazení. Správný styl může být použit nad chybnými daty, a proto nemá být odborná kontrola nahrazena změnou formátu. Pokud je pole vydání nesprávné, musí být opraven zdrojový záznam. Pokud je pouze nevhodná interpunkce, může být upraven způsob výstupu. U každé vady má být určeno, ve které vrstvě je její příčina řešena.

[17] ZOTERO. *Creating Bibliographies.* Online. Aktualizováno 2025-12-12. Dostupné z: https://www.zotero.org/support/creating_bibliographies. [cit. 2026-10-13].
[18] CITATION STYLE LANGUAGE PROJECT. *Citation Style Language.* Online. Dostupné z: https://citationstyles.org/. [cit. 2026-10-13].

Obrázek 1: Vrstvy přípravy citačního výstupu

Zdroj: vlastní zpracování.

Na obrázku 1 jsou odděleny podklad, metadata, pravidla zápisu a dokumentový výstup. Při chybě identity má být oprava provedena u podkladu a jeho přiřazení. Při neúplném údaji má být doplněna evidence. Při chybě kurzivy má být zkontrolováno pravidlo zobrazení. Při chybě poznámkové vazby má být ověřen dokument. Tímto rozlišením může být omezeno opakované přepisování výsledného textu bez opravy původní příčiny.

3.4 Styly čitelnost a přístupnost

V dokumentaci Microsoftu jsou styly popsány jako prostředek k jednotné změně vlastností určitého druhu textu.[19] Při citační úpravě má být zachována role hlavního odstavce, poznámky a bibliografického záznamu. Nemají být všechny části sjednoceny do stejné velikosti a řádkování jen proto, že jsou na jednom místě vypsány podobné údaje. V této ukázce je převzata původní typografie šablony a plné poznámky jsou vytvořeny v její určené poznámkové podobě.

V Typoknize jsou vedle písma a sazebního obrazce zpracovány také sazba, zlom a závěrečná kontrola.[20] Pro citační péči je z tohoto obecného rámce odvozeno, že má být výsledek posouzen na skutečné stránce. Přesný zápis může být špatně čitelný kvůli

[19] MICROSOFT. *Customize or create new styles.* Online. Dostupné z: https://support.microsoft.com/en-us/word/customize-or-create-new-styles. [cit. 2026-10-12].
[20] BLAŽEK, Filip. *Typokniha: průvodce tvorbou tiskovin.* 2. revidované a doplněné vydání. Praha: Vysoká škola uměleckoprůmyslová v Praze, 2022. ISBN 978-80-88308-70-6.

nevhodnému zalomení, těsnému odstupu nebo nerozlišeným částem. Vzhled má být upraven při zachování významu údajů. Kurzivou názvu může být podpořena orientace, nemá však být nahrazena úplnost bibliografického popisu.

U přístupných dokumentů jsou v dokumentaci Microsoftu zdůrazněny logická struktura, srozumitelné odkazy a vhodné alternativní texty.[21] Pro tuto ukázku je doporučeno, aby byl význam citace rozpoznatelný i bez odlišné barvy. Odkaz má být doplněn úplnými údaji a vlastní schéma má být vysvětleno také v souvislém odstavci. U bibliografie nemá být vytvořena nepřehledná tabulka s jediným dlouhým sloupcem jen kvůli automatickému třídění. Výsledný seznam má být čitelný jako odborný text.

3.5 Aktualizace a závěrečné ověření

V nápovědě Wordu je popsána aktualizace polí, mezi něž mohou být zahrnuty obsahy a křížové odkazy.[22] Pro citační dokument je z této technické funkce odvozen požadavek na kontrolu po změně struktury. Po přesunu kapitoly má být prověřena návaznost poznámek, obsahu a odkazů. Zobrazení starého uloženého výsledku pole nemá být zaměněno za jeho správný aktuální výpočet. U jednotlivé citace musí být přitom odborný obsah zachován bez ohledu na přepočtené pořadové číslo.

Před předáním má být zkontrolována konkrétní finální verze. Nemá být kontrolována jiná kopie jen podle podobného názvu souboru. U dokumentu mají být ověřeny všechny poznámky, bibliografie a funkční cíle. Při výměně vydání má být vyhledán celý rozsah použití a nemá být přepsán pouze jeden seznamový řádek. Závěrečná kontrola může být doložena datem, verzí souboru a stručným protokolem. Neuzavřené otázky mají být uvedeny odděleně od bodů, které byly potvrzeny.

[21] MICROSOFT. *Make your Word documents accessible to people with disabilities.* Online. Dostupné z: https://support.microsoft.com/en-us/accessibility/word/make-your-word-documents-accessible-to-people-with-disabilities. [cit. 2026-10-12].
[22] MICROSOFT. *Update fields.* Online. Dostupné z: https://support.microsoft.com/en-us/word/update-fields. [cit. 2026-10-12].

Pro vyhledání některých skrytých údajů je v dokumentaci Microsoftu popsána kontrola dokumentu.[23] U veřejné ukázky má být tato funkce spojena s vlastní kontrolou metadat a případných komentářů. Nemají být ponechána jména původních klientů nebo zbytky jejich textu. V této práci jsou použity vlastní fiktivní identity, vlastní model a nově napsaný výklad. Čistotou metadat může být podpořeno bezpečné předání, původnost odborného obsahu však musí být zajištěna už při jeho vytvoření.

Pro projekt ProfiFormátování.cz jsou šablony pro Word veřejně nabízeny jako samostatná služba.[24] Při citační péči je doporučeno spojit tuto možnost s jasně popsanými rolemi odstavců a s návodem k dalším úpravám poznámek. Studentovi může být předán dokument, v němž jsou správně založeny technické vazby, a současně přehled ověřených zdrojových údajů. Tím může být z odborné kontroly vytvořen výsledek, který je použitelný i při pozdějším doplnění práce.

[23] MICROSOFT. *Remove hidden data and personal information by inspecting documents, presentations, or workbooks.* Online. Dostupné z: https://support.microsoft.com/en-us/office/collab-files/remove-hidden-data-and-personal-information-by-inspecting-documents-presentations-or-workbooks. [cit. 2026-10-12].
[24] PROFIFORMÁTOVÁNÍ.CZ. *Microsoft Word šablony na míru.* Online. Dostupné z: https://www.profiformatovani.cz/formatujeme/microsoft-word-sablony. [cit. 2026-10-12].

PRAKTICKÁ ČÁST

4 METODIKA MODELOVÉHO POSOUZENÍ

V praktické části je vytvořen vlastní model přípravy citačních záznamů. Jeho prostřednictvím je předvedeno, jak má být rozlišena úprava vzhledu od ověření bibliografických údajů. Není vyhodnocována skutečná klientská práce ani výkon konkrétních pracovníků. Za vstup jsou použity autorsky sestavené záznamy a předem určené vady. Výstupem má být ověřitelný souhrn, konkrétní rozbor oprav a návrh postupu pro služby projektu ProfiFormátování.cz.

4.1 Jednotka posouzení a výzkumné otázky

Za jednotku posouzení je zvolen jeden bibliografický záznam se souvisejícím podkladem a očekávaným výsledkem. Jednotkou není celý dokument, jedna poznámka ani jednotlivý znak interpunkce. U stejného záznamu může být předem vloženo více vad různého druhu. Úplná správnost je potvrzena jen tehdy, pokud jsou odstraněny všechny vady a je doložena identita pramene. U otevřeného záznamu má být správně určeno, který doklad ještě chybí; tento stav není započten jako úplně dokončená citace.

Pro vymezení metodiky je použit odborný rozdíl mezi systematickou metodou a konkrétním uspořádáním kroků řešení.[25] V této práci je připravena vlastní posloupnost: sestavení podkladů, určení vad, přiřazení varianty úpravy, klasifikace výsledku, výpočet ukazatelů a rozbor výjimek. Tato posloupnost není vydávána za skutečně provedený experiment s pracovníky. Je využita k tomu, aby mohly být stejné předpoklady zkontrolovány v textu, tabulkách i přílohách.

První výzkumná otázka je posuzována rozborem údajů, jejichž ověření je potřebné před zápisem citace. Druhá otázka je řešena vlastní taxonomií vad. Třetí otázka je vyhodnocena návrhem návaznosti zdrojové karty, poznámek a bibliografie. Čtvrtá otázka je řešena dvěma modelovými záznamy s nedostupným původním podkladem. U všech

[25] ŠIROKÝ, Jan; MENŠÍK, Michal; OLECKÁ, Ivana; POKORNÁ, Dana a VANĚČKOVÁ, Michaela. *Tvoříme a publikujeme odborné texty: nejen pro ekonomy a manažery.* 1. vydání. Brno: Computer Press, 2011, s. 27–28. ISBN 978-80-251-3510-5.

otázek má být výsledek spojen s konkrétním případem nebo kontrolním bodem, nikoli pouze s obecným doporučením pečlivosti.

4.2 Složení modelového souboru

Model je sestaven z dvaceti položek označených R01 až R20. V každé ze čtyř skupin je zastoupeno pět záznamů. Knihy jsou označeny R01–R05, články R06–R10, webové stránky R11–R15 a kapitoly R16–R20. Stejné označení je zachováno ve všech přehledech. Rozdělením není odhadován skutečný poměr pramenů v klientských pracích. Je zajištěno předvedení čtyř odlišných bibliografických situací při srovnatelném počtu položek.

Tabulka 3: Složení modelového souboru

Druh	Kódy	Záznamy	Vady
Knihy	R01–R05	5	9
Články	R06–R10	5	7
Weby	R11–R15	5	6
Kapitoly	R16–R20	5	10
Celkem	R01–R20	20	32

Zdroj: vlastní zpracování z modelových dat v příloze A.

V tabulce 3 je uvedeno složení souboru i počet záměrně vložených vad. Jejich rozdělení je nerovnoměrné, protože jsou předvedeny jednoduché i kombinované případy. U knih je stanoveno devět vad, u článků sedm, u webů šest a u kapitol deset. Celkem je vloženo dvaatřicet vad. Pro správnou interpretaci musí být odlišen počet záznamů od počtu vad; jednomu chybnému záznamu může být přiřazeno více kontrolních otázek.

Veškeré názvy a osobní identity použité v modelových přílohách jsou fiktivní. Podklad je vytvořen jako soubor cvičných údajů, nikoli jako kopie údajů z klientské práce. Modelovým titulům nejsou přidělována čísla ISBN, ISSN ani registrované DOI. U chybné identity je slovně popsána záměna příslušného vydání nebo objektu. Odborné skutečné prameny teoretické části jsou vedeny samostatně a nejsou součástí těchto dvaceti zkušebních položek.

4.3 Třídy vad a varianty zásahu

Vady identity jsou označeny I01–I07. Jsou jimi zastoupeny například záměna vydání, chybné přiřazení článku nebo nerozlišená role autora kapitoly. Neúplná bibliografická pole jsou označena F01–F09. Vadami umístění nebo dostupnosti L01–L06 jsou předvedeny chybějící lokátor, rozsah nebo adresa. Pouhá úprava zápisu je označena T01–T10 a je spojena s kurzivou, interpunkcí, mezerami nebo formou již ověřeného data. Celkem je stanoveno sedm vad I, devět F, šest L a deset T.

Tabulka 4: Třídy záměrně vložených vad

Třída	Počet	Potřebný zásah
I Identita	7	Je ověřeno správné přiřazení.
F Pole	9	Je doložen chybějící údaj.
L Umístění	6	Je potvrzen lokátor nebo cíl.
T Zápis	10	Je sjednocena forma známých údajů.

Zdroj: vlastní zpracování z modelových dat v příloze A.

Tabulkou 4 jsou odlišeny požadované doklady opravy. U identity musí být potvrzeno správné přiřazení. U pole má být získán chybějící údaj. U umístění nebo dostupnosti musí být doloženo konkrétní místo nebo cíl. U zápisu může být provedeno sjednocení nad již potvrzenými údaji. Jednotlivou vadou je pro tento model označena jedna předem určená nesplněná podmínka. Při interpretaci nemá být takový počet používán jako obecná míra závažnosti; jedna chyba identity může být významnější než několik chybných mezer.

Ve variantě A je předem určena oprava všech deseti vad T. Zbývající třídy nejsou v této variantě opravovány. Je tím předvedena pouze úprava podoby zápisu. Ve variantě B je předem určeno ověření a odstranění dvaceti osmi vad. Čtyři vady jsou zachovány u položek R04 a R19, protože je v modelu původní doklad stanoven jako nedostupný. Nejsou nahrazeny odhadem vydání ani nakladatelských údajů. U obou položek je požadováno konkrétní doplnění a stav je ponechán otevřený.

Varianty nejsou představovány jako skutečné současné a budoucí výsledky projektu. Jde o dva autorsky vymezené scénáře, kterým jsou přiřazeny stejné záznamy a stejné přijímací podmínky. V první je izolován význam kosmetické úpravy, ve druhé je

předvedeno ověření podkladů. Výsledný rozdíl je důsledkem těchto vstupních předpokladů. Může být použita kontrola výpočtu a logiky návrhu, nemůže být z něj samostatně odvozena účinnost pracovníků nebo skutečný počet vad ve studentských textech.

4.4 Výpočty přijímací kritéria a omezení

Počet zbývajících vad je vypočten součtem nesplněných podmínek ve všech dvaceti záznamech. Počet odstraněných vad je určen jako rozdíl proti výchozím dvaatřiceti. Podíl odstranění je získán dělením tohoto rozdílu výchozím počtem a násobením stem. Úplně správné záznamy jsou počítány zvlášť podle nulového počtu zbývajících vad. U otevřených položek B je uveden důvod a očekávaný podklad; nejsou započteny mezi přijaté pouze proto, že je jejich nejistota popsána správně.

Ve variantě A je odstraněno deset vad a zbývá dvaadvacet. Úplně správné jsou čtyři záznamy, tedy 20 % souboru. Ve variantě B je odstraněno dvacet osm vad a zbývají čtyři. Podíl odstranění je 28/32 × 100, tedy 87,5 %. Přijato je osmnáct záznamů, tedy 90 % souboru. Rozdíl podílů správných položek je vyjádřen jako sedmdesát procentních bodů. Hodnota 87,5 % nemá být zaměněna za podíl správných záznamů, protože je vypočtena z jiného jmenovatele.

Za přijímací podmínky jsou stanoveny správná identita, úplné potřebné údaje, doložené místo nebo dostupnost a jednotná podoba zápisu. U každé položky je požadováno současné splnění. V případě R04 a R19 nemůže být přijetí potvrzeno bez doplnění původního dokladu. Omezením modelu je účelové sestavení souboru a předem stanovený zásah. Pro skutečné ověření služby by musely být získány nové případy a nezávisle zaznamenány výsledky. V této ukázce je proto hodnocena vnitřní návaznost postupu a jeho vysvětlitelnost.

5 ROZBOR MODELOVÝCH ZÁZNAMŮ

V této kapitole jsou vyhodnoceny výsledky stanoveného modelu a jsou rozebrány konkrétní opravy. Nejprve je uveden souhrn za celý soubor, poté jsou odlišeny knihy, články, webové stránky a kapitoly. Číselné výsledky jsou odvozeny z úplného přehledu vad v příloze A. Názvy a zápisy cvičných pramenů jsou uvedeny v příloze B s výslovným označením fiktivního podkladu. Za účel vyhodnocení je považováno předvedení správné kontroly, nikoli měření skutečné výkonnosti poskytovatele služby.

5.1 Souhrn vad a správnosti

Ve výchozím souboru je všem dvaceti záznamům přiřazena alespoň jedna vada. V první variantě je záměrně odstraněna pouze desítka vad zápisu. Jako úplně správné mohou být přijaty R02, R08, R14 a R17, protože jsou u nich stanoveny pouze vady T. U ostatních šestnácti položek jsou ponechány nevyřešené podmínky identity, údajů nebo dostupnosti. Sjednoceným vzhledem proto nemá být označena úplná správnost celého souboru.

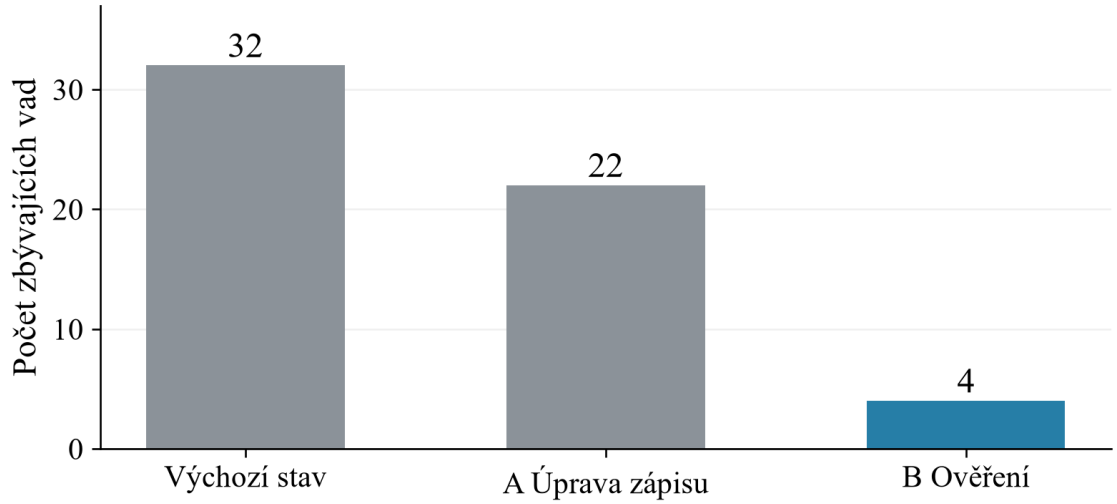
Tabulka 5: Souhrn výsledků modelových variant

Ukazatel	A	B
Počet záznamů	20	20
Zbývající vady	22	4
Odstraněné vady	10	28
Úplně správné záznamy	4	18
Podíl správných záznamů	20 %	90 %
Otevřené položky	16 neúplných	2 k doplnění

Zdroj: vlastní zpracování z modelových dat v příloze A.

V tabulce 5 je uveden stejný počet dvaceti položek pro obě varianty. U A je vykázáno dvaadvacet zbývajících vad a čtyři úplně správné záznamy. U B jsou ponechány čtyři vady a je přijato osmnáct záznamů. Dvě položky B jsou otevřené z důvodu chybějícího původního dokladu. Tento stav je součástí očekávaného výsledku modelu. Není považován za hotovou citaci a zároveň není vykládán jako důvod doplnit chybějící údaje bez ověření.

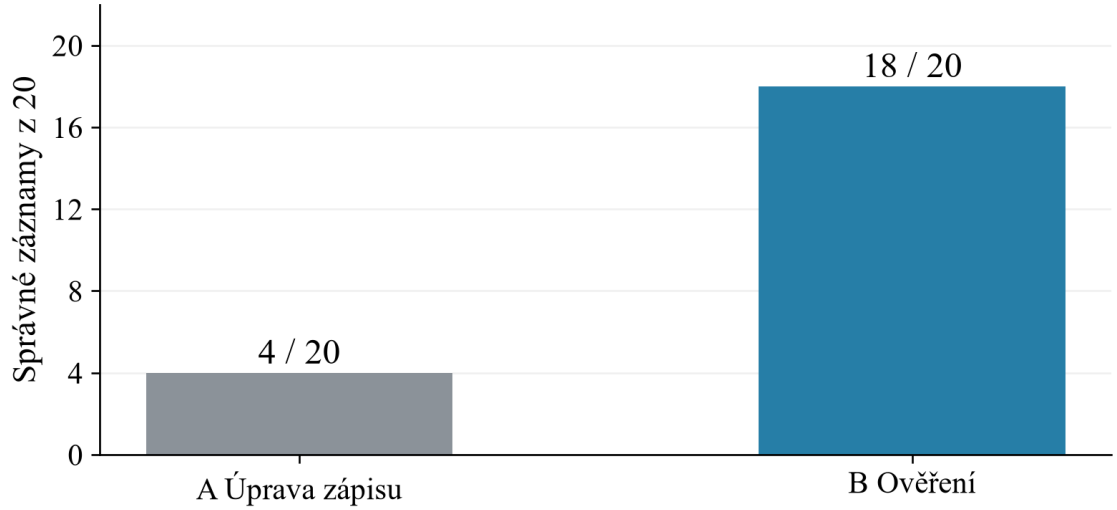
Graf 1: Zbývající vady v modelových scénářích

Zdroj: vlastní zpracování z modelových dat v příloze A.

Grafem 1 je předveden počet vad před úpravou a po jednotlivých scénářích. Za výchozí základ je použito dvaatřicet vad, nikoli počet záznamů. U A je odstraněno 31,25 % výchozích vad, u B 87,5 %. Tyto hodnoty mají být čteny jako podíly splněných modelových kontrolních bodů. Nejsou z nich odvozovány pravděpodobnost přijetí práce, kvalita celé argumentace ani skutečný podíl klientských souborů s chybou.

Graf 2: Úplně správné modelové záznamy

Zdroj: vlastní zpracování z modelových dat v příloze A.

V grafu 2 je použit jiný jmenovatel: dvacet bibliografických záznamů. U A jsou správně dokončeny čtyři a u B osmnáct. Podíly jsou 20 % a 90 %, takže je získán rozdíl

sedmdesáti procentních bodů. Z grafů má být umožněno rozpoznat rozdíl mezi odstraněním jednotlivé vady a přijetím celé položky. Pokud by bylo například u jednoho záznamu opraveno deset mezer, jeho chybná identita by tím stále napravena nebyla.

5.2 Knihy a ověření vydání

U knih je stanoveno devět výchozích vad. Ve variantě A jsou opraveny tři vady zápisu a zbývá šest. Úplně správný je pouze záznam R02. Ve variantě B je odstraněno sedm vad a zbývají dvě u R04. Přijaty jsou čtyři knihy. Rozdíl je způsoben tím, že je v B kromě interpunkce a kurzivy ověřeno vydání, doplněno místo nebo lokátor a rozpoznán případ bez rozhodujícího dokladu. Výsledkem není automatické přijetí všech knih za každé situace.

U R01 jsou společně vloženy záměna údajů jiného vydání I01 a chybějící označení vydání F01. Při pouhé úpravě vzhledu jsou oba problémy ponechány. V B je podle modelového titulního listu a tiráže potvrzeno použité vydání a oba údaje jsou sjednoceny. Pro rozlišení vydání je použito odborné východisko z příručky ISBN.[26] Za přijatou opravu je považováno společné potvrzení, nikoli přepsání roku podle nejnovější nabídky. Pokud by byla změněna jen jedna část, mohl by být nadále vytvořen záznam složený z údajů rozdílných publikací.

U R02 jsou předem stanoveny jen chybějící kurziva názvu T01 a nejednotná interpunkce T02. Identita i vydavatelské údaje jsou modelově potvrzeny. Oběma variantami je proto záznam dokončen správně. Tento případ je důležitý pro interpretaci: kosmetická úprava není obecně označena za neužitečnou. Je vhodná u skutečně potvrzených údajů. Nemá být pouze rozšířena na tvrzení, že stejným druhem zásahu může být vyřešena i záměna vydání nebo chybějící podklad.

U R03 je řešen chybějící lokátor L01. Celá kniha je v modelu správně určena, konkrétní místo použitého výkladu však není v poznámce doloženo. V B je lokátor doplněn z předaného podkladu. Bibliografický seznam je nadále veden pro celou knihu; není do něj bez rozlišení přenesena stránka jediné parafráze. Tím je předvedeno, že mohou být

[26] NÁRODNÍ KNIHOVNA ČESKÉ REPUBLIKY. *Příručka uživatele systému ISBN.* Online. Kapitola 7.1.1–7.1.2. Dostupné z: https://ipk.nkp.cz/pro-nakladatele/prirucka-isbn. [cit. 2026-10-13].

potřebné různé údaje pro dvě místa téhož pramene. U tohoto případu není vyžadována změna autora, názvu ani vydání.

U R04 jsou předem stanoveny neověřená identita vydání I02 a chybějící vydavatel F02. Původní titulní list a tiráž jsou v modelu označeny jako nedostupné. Ve variantě B proto není vybrán podobný titul z jiného zdroje. Je vyžádán podklad, podle kterého mohou být oba údaje společně potvrzeny. V návrhu předání je položka označena jako otevřená a je přesně popsána potřebná informace. Za výsledek je považováno správné určení dalšího kroku, nikoli hotový bibliografický zápis.

U R05 jsou vloženy chybějící místo vydání F03 a chybná mezera T03. Ve variantě A je opravena pouze mezera, takže není záznam přijat jako úplný. V B je místo získáno z modelově dostupného vydavatelského podkladu a je provedena i úprava zápisu. Na rozdílu obou scénářů je předvedeno, že může být jeden řádek vizuálně zlepšen, aniž by byl odstraněn jeho hlavní chybějící údaj. Při kontrole má být každý požadovaný bod uveden samostatně, aby nebyl celkový stav odvozen jen od vzhledu.

5.3 Články a přiřazení konkrétního objektu

U článků je stanoveno sedm výchozích vad. Varianta A je snížena o dvě vady zápisu na pět zbývajících. Správně je dokončen pouze R08. V B jsou v tomto modelu odstraněny všechny vady a je přijato všech pět článků. Tento výsledek je podmíněn tím, že jsou potřebné podklady předem označeny jako dostupné. Nemá být přenesen na články bez známého vydání nebo na skutečné případy, v nichž by nebylo možné potřebné údaje dohledat.

U R06 jsou vloženy chybné přiřazení identifikátoru jiného článku I03 a nesprávný rozsah stran L02. V B musí být nejprve potvrzen objekt, ke kterému je odkaz navázán. Teprve potom je převzat rozsah příslušného příspěvku. Funkčně otevřenou adresou by mohl být zpřístupněn jiný článek, a proto nemá být samotná dostupnost započtena jako úspěšné doložení. Opravou obou vad je vytvořena návaznost tvůrce, titulu, článku a umístění v časopise.

U R07 a R10 jsou řešeny odlišné chybějící časopisecké údaje. V prvním je stanoven chybějící ročník F04, ve druhém chybějící číslo F05. V modelu jsou získány z příslušného čísla časopisu a jsou doplněny do pracovních záznamů. Nemají být

nahrazeny datem stažení PDF nebo pořadím článku v seznamu webu. V převzetí údajů má být zachován jejich původní význam. Pouhou úpravou interpunkce nejsou tyto dvě vady ve variantě A odstraněny.

U R08 jsou předem potvrzeny všechny věcné údaje a jsou stanoveny jen nejednotná interpunkce T04 a zápis jmen T05. V obou scénářích je proto správně dokončen tentýž záznam. Při úpravě jmen má být zachováno pořadí osob převzaté z publikace. Nemají být seřazeny abecedně jen kvůli vzhledu. Při zkrácení nebo sjednocení formy musí být respektována zvolená pravidla, aby nebyla ztracena identita spoluautorů. Tento bod je v příloze uveden jako oprava zápisu již známých údajů.

U R09 je izolována vada dostupnosti L03. Článek je správně identifikován, ale adresa jeho zpřístupnění je v modelovém zápisu nesprávně sestavena. V B je opravena forma odkazu a je ověřen jeho cíl. Identita se nemění. Rozdíl proti R06 má být při přejímce zřejmý: v jednom případě je chybný objekt, ve druhém způsob dostupnosti správného objektu. Pokud by byly oba problémy označeny pouze jako chyba URL, mohl by být pro jejich řešení zvolen nedostatečný stejný zásah.

5.4 Webové stránky a data použití

U webů je stanoveno šest výchozích vad. V A jsou odstraněny dvě vady zápisu a zbývají čtyři. Správně je dokončen pouze R14. V B jsou odstraněny všechny vady a je přijato pět stránek. Za podmínku tohoto výsledku je určena dostupnost modelových údajů. Při jejich skutečné absenci by nemohlo být datum zveřejnění doplněno odhadem. Ve veřejné ukázce je tento rozdíl mezi chybějícím údajem v pracovním zápisu a neexistujícím dokladem vysvětlen samostatně.

U R11 je nesprávně přepsána adresa L04. Je zachován správný název a tvůrce stránky, dostupnost však nemůže být potvrzena podle chybného znění. Ve variantě B je porovnána původní modelová adresa a vložený zápis. Není upravován její obsah jen za účelem kratšího zalomení. V příloze je použit neaktivní fiktivní adresní příklad, který není označen jako skutečný odborný pramen. Pro reálnou zakázku by musel být potvrzen funkční cíl konkrétní používané stránky.

U R12 jsou stanoveny záměna nebo chybějící datum vydání F06 a chybějící označení Online T06. V A je doplněno jen označení formy, takže zůstává nevyřešena časová

identita podkladu. V B je odlišeno doložené datum zveřejnění od data použití. Pokud by bylo v podkladu uvedeno pouze druhé z nich, nemohla by být druhá časová informace vymyšlena. V modelu je její dostupnost výslovně stanovena, takže může být výsledný záznam přijat. V pracovním dokladu musí být zachován zdroj tohoto údaje.

U R13 je předvedena záměna tvůrce obsahu s poskytovatelem hostingu I04. Opravou je změněno přiřazení odpovědnosti za stránku. V A je tento problém ponechán, protože není posuzována identita. V B je použito doložené označení autora modelového obsahu. Za dokončení není považováno přepsání názvu technické společnosti velkými písmeny. V posouzení má být zjištěno, komu je obsah skutečně připsán. Technickým provozem serveru není automaticky určována autorská role.

U R14 a R15 jsou rozlišeny dvě situace s datem použití. V R14 je datum již doloženo a je pouze nejednotně zapsáno, takže je vada T07 odstraněna v obou variantách. V R15 není doložené datum v záznamu uvedeno a je stanovena vada L05. Jeho doplnění je ve scénáři B provedeno podle pracovní evidence. Tyto situace nemají být spojeny do jedné kosmetické opravy. Z nejednotné interpunkce lze údaj upravit, z jeho absence musí být nejprve získána odpovídající informace.

5.5 Kapitoly a vztah části k celku

U kapitol je stanoveno deset výchozích vad. V A jsou opraveny tři vady zápisu a zbývá sedm. Správný je pouze R17. V B je odstraněno osm vad a zbývají dvě u R19. Přijaty jsou čtyři kapitoly. Vyšším výchozím počtem vad není prokazováno, že jsou kapitoly ve skutečných klientských pracích nejproblematičtější. Je jím vyjádřena zvolená složitost této části modelu, ve které musí být společně posouzeny údaje části a hostitelské publikace.

U R16 jsou vloženy záměna autora kapitoly s editorem I05 a chybějící titul knihy F07. V B je nejprve odlišena odpovědnost za část a celek. Při zápisu části je použito rozlišení

vyložené v poskytnutém citačním podkladu.[27] Následně je doplněn hostitelský název, v němž může být kapitola dohledána. Výsledkem je správně přiřazený bibliografický vztah. Kdyby byl pouze přidán titul knihy bez opravy role osoby, mohlo by být konkrétní tvrzení nadále připsáno nesprávnému tvůrci. Obě vady proto musí být kontrolovány odděleně a přesto společně uzavřeny.

U R17 je stanovena jen nejednotná forma editorské role T08. Osoba i její význam jsou modelově potvrzeny, takže je v obou scénářích provedena správná úprava. Je tím předvedeno, že nemusí být u každé odlišné podoby zápisu znovu otevírána celá otázka autorství. Má být zachována úměrnost kontroly: potvrzená role je upravena podle jednotného systému, nejistá role musí být ověřena. Tato hranice má být zřejmá v evidenci vady, aby nebyla stejná činnost opakována bez potřeby.

U R18 jsou kombinovány údaje jiného vydání I06 a chybné umístění kapitoly L06. Ve variantě B je potvrzena použitá kniha a je ověřena poloha kapitoly v témže vydání. Není ponecháno číslování stran převzaté z jiného svazku. Tento případ je odlišný od samotné chyby rozsahu článku, protože je chybné umístění spojeno se záměnou výchozího podkladu. V pracovním protokolu má být proto uveden důvod společné změny vydání a lokátoru. Opravou jen jedné části by nebyla přijímací podmínka splněna.

U R19 jsou stanoveny neověřený původ kapitoly I07 a chybějící vydání hostitelské publikace F08. Původní podklad je v modelu označen jako nedostupný. V B proto zůstává položka otevřená a je vyžádána první strana kapitoly spolu s vydavatelskými údaji knihy. Nemá být přijata publikace s podobným titulem ani domněnka o editorské odpovědnosti. Stejně jako u R04 je správný další krok veden odděleně od úplné citace. Odbornou opatrností není dosaženo hotového zápisu bez dokladu.

U R20 jsou vloženy chybějící rozsah kapitoly F09, kurziva T09 a mezery T10. V A jsou odstraněny dvě kosmetické vady, ale záznam zůstává neúplný. V B je doplněn modelově dostupný rozsah a je provedena celá úprava. Na tomto případu je zřejmé, že může být

[27] FAKRAŠOVÁ, Blanka [správně FARKAŠOVÁ]; GARAMSZEGI, Tereza; JANSOVÁ, Linda; KONEČNÝ, Lukáš; KRČÁL, Martin; KYTNEROVÁ, Markéta; MATYÁŠTÍKOVÁ, Kateřina a MORYSKOVÁ, Michaela. *Výklad normy ČSN ISO 690 (01 0197) účinné od 1. 12. 2022.* Online, PDF. Brno: Pracovní skupina ve spolupráci s portálem Citace.com, 2023, s. 26, 30–33, 42–43. Licence CC BY 4.0. Dostupné z: https://www.citace.com/Vyklad-CSN-ISO-690-2022.pdf. [cit. 2026-10-12]. Použita poskytnutá verze o 48 stranách.

u jedné položky odstraněna většina vad a přesto nemůže být přijata. Při vykázání výsledku má být proto vedle počtu oprav uveden i stav celého záznamu. V opačném případě by mohl být rozsáhlý typografický zásah vydáván za úplnou odbornou kontrolu.

5.6 Otevřené případy a interpretace výsledků

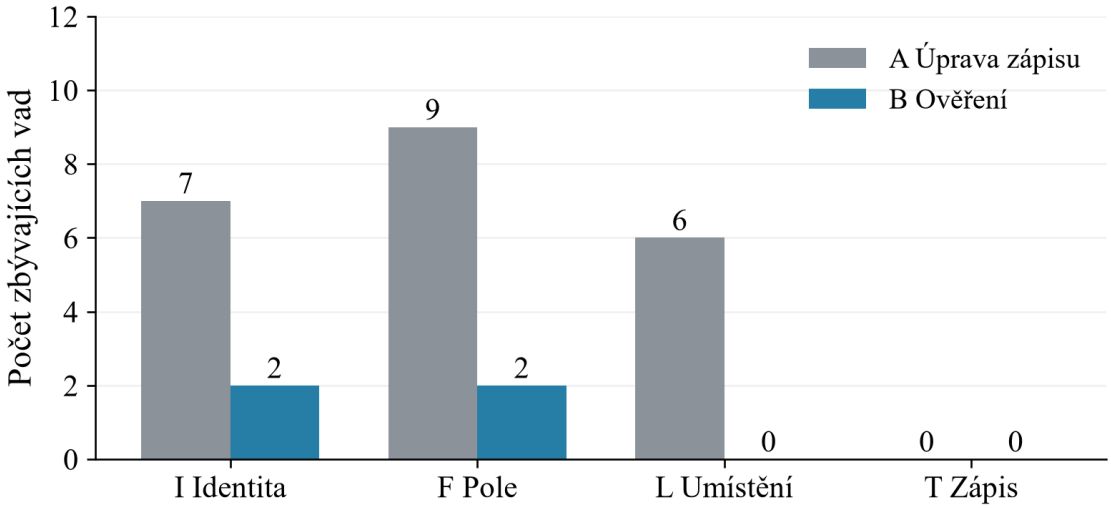
Tabulka 6: Výsledky podle druhu pramene

Druh	Vady A/B	Správně A/B
Knihy	6 / 2	1 / 4
Články	5 / 0	1 / 5
Weby	4 / 0	1 / 5
Kapitoly	7 / 2	1 / 4
Celkem	22 / 4	4 / 18

Zdroj: vlastní zpracování z modelových dat v příloze A.

V tabulce 6 jsou souhrny zachovány po jednotlivých druzích pramenů. Zbývající vady A jsou vykázány jako 6, 5, 4 a 7, dohromady dvaadvacet. U B je získáno 2, 0, 0 a 2, dohromady čtyři. V každé skupině je u A dokončen jeden záznam. U B jsou přijaty čtyři knihy, pět článků, pět webů a čtyři kapitoly. Počet čtyř zbývajících vad B má být vždy spojen se dvěma otevřenými položkami, nikoli se čtyřmi různými neuzavřenými záznamy.

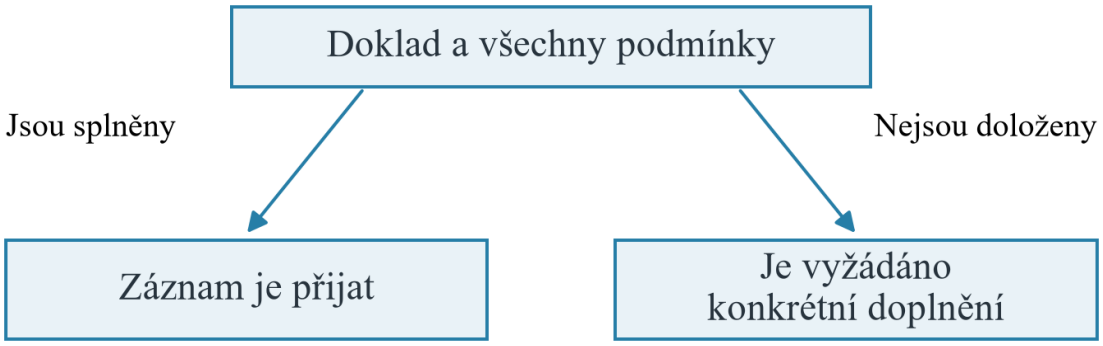
Graf 3: Zbývající vady podle kontrolních tříd

Zdroj: vlastní zpracování z modelových dat v příloze A.

Grafem 3 jsou odlišeny třídy vad. V A jsou ponechány všechny vady I, F a L a je odstraněna třída T. V B jsou ponechány dvě vady identity a dvě neúplná pole u nedostupných dokladů. Zobrazením je předvedeno, ve které vrstvě má být vyžádáno doplnění. Není z něj odvozována stejná závažnost všech sloupců. U rozhodnutí o přijetí záznamu může být rozhodující jediná neověřená identita, i když byly všechny ostatní údaje formálně doplněny.

Obrázek 2: Přijetí záznamu a vyžádání podkladu

Zdroj: vlastní zpracování.

Na obrázku 2 je rozlišeno přijetí záznamu a předání otázky k doplnění. Podmínkou pokračování je dostupný doklad a splnění všech předepsaných kontrolních bodů. U R04 a R19 je správně zvoleno vyžádání podkladu. Při jeho budoucím doplnění musí být znovu

posouzeny obě původní vady i související poznámky. Nemá být automaticky potvrzen celý záznam pouze přijetím libovolného souboru se slovem tiráž v názvu.

Výsledkem rozboru je doložený rozdíl mezi úpravou zápisu a ověřením pramene. Ve stanoveném modelu je variantou B přijato více položek, současně jsou správně ponechány dvě otevřené. Tento výsledek je doporučen jako způsob evidence pro ProfiFormátování.cz: dokončené body mají být odděleny od potřebných doplnění a každá vada má být spojena s odpovídajícím dokladem. Skutečný počet chyb, čas úpravy a spokojenost klientů musí být při případném provozním ověření získány samostatně.

6 NÁVRH CITAČNÍHO POSTUPU SLUŽBY

Na základě teoretického vymezení a modelového rozboru je navržen postup pro přípravu citací v projektu ProfiFormátování.cz. Je doporučeno, aby byly bibliografické údaje ověřeny před sjednocením výsledného zápisu a aby byl ke každé přijaté opravě dostupný odpovídající doklad. Ve veřejné nabídce projektu jsou tvorba a úprava zdrojů popsány jako samostatná služba.[28] Pro tento rozsah je vytvořena vlastní návaznost vstupní evidence, zdrojové karty, poznámek, seznamu a předávacího protokolu.

6.1 Převzetí podkladů a zdrojová karta

Před úpravou má být potvrzen citační systém a konkrétní metodika práce. Od autora má být získán dokument, seznam používaných pramenů a dostupné doklady. U knihy může být požadován titulní list s tiráží, u článku první strana nebo vydavatelský záznam a u webu konkrétní adresa. U citovaného tvrzení s lokátorem má být uvedeno místo převzetí. Každému prameni má být přiděleno pracovní označení, které může být zachováno při opravách a které není zaměňováno za číslo poznámky v dokumentu.

Do zdrojové karty mají být uvedeny typ pramene, tvůrce, titul, vydání a potřebné další údaje. Samostatně má být zaznamenáno místo ověření, účel použití a stav záznamu. Pokud není některé pole pro daný typ použitelné, má být jeho význam rozpoznán při kontrole. Nemá být vyplněno náhradní náhodnou hodnotou jen kvůli úplnému formuláři. V příloze C je předvedena karta určená k této evidenci; není navržen složitý nový informační systém, ale přiměřený doklad pro bibliografickou práci.

Při převzetí více verzí má být určeno, která je podkladem pro konkrétní tvrzení. U jednoho titulu mohou být ponechány dvě samostatné karty, pokud byla skutečně použita různá vydání. Při podezření na duplicitu má být porovnána identita a všechna místa použití. Sloučením podobných názvů nesmí být ztracena potřebná odlišnost. Pro profesionální péči je doporučena kontrola významu opravy před jejím hromadným rozšířením do všech poznámek.

[28] PROFIFORMÁTOVÁNÍ.CZ. *Úprava a tvorba citací a zdrojů.* Online. Dostupné z: https://www.profiformatovani.cz/sluzby/tvorba-citaci-a-zdroju-zaverecnych-praci. [cit. 2026-10-12].

6.2 Ověření a přijetí záznamu

Obrázek 3: Navržený postup citační služby

Zdroj: vlastní zpracování.

Obrázkem 3 je předveden navržený průchod od podkladu k předání. V prvním kroku je určen typ a rozsah použití, ve druhém je ověřena identita a úplnost. Následně je vytvořen zápis podle určených pravidel, je provedena kontrola dokumentu a je připraven přehled výsledků. Při nejistotě má být možné vrátit položku k doplnění. Postup nemá být použit jako automatické schválení všech záznamů po jejich vložení do citačního nástroje.

Pro zobrazení zápisu je použit český výklad ISO a místní požadavek na plné poznámky.[29] U každé položky má být před vytvořením výstupu potvrzena shoda autora, názvu a vydání. Následně mají být doplněna potřebná bibliografická pole a dostupnost. Teprve potom má být sjednocena typografická forma. Po tomto kroku má být znovu porovnáno, zda nebyla změnou zápisu porušena adresa, identifikátor nebo role tvůrce. Odborná kontrola má být doplněna technickým ověřením konkrétního výsledku.

[29] FAKRAŠOVÁ, Blanka [správně FARKAŠOVÁ]; GARAMSZEGI, Tereza; JANSOVÁ, Linda; KONEČNÝ, Lukáš; KRČÁL, Martin; KYTNEROVÁ, Markéta; MATYÁŠTÍKOVÁ, Kateřina a MORYSKOVÁ, Michaela. *Výklad normy ČSN ISO 690 (01 0197) účinné od 1. 12. 2022.* Online, PDF. Brno: Pracovní skupina ve spolupráci s portálem Citace.com, 2023, s. 26, 30–33, 42–43. Licence CC BY 4.0. Dostupné z: https://www.citace.com/Vyklad-CSN-ISO-690-2022.pdf. [cit. 2026-10-12]. Použita poskytnutá verze o 48 stranách.

Tabulka 7: Přejímací podmínky záznamu

Bod	Má být potvrzeno	Doklad
1	Je určena identita a vydání.	Použitý pramen
2	Jsou doplněny potřebné údaje.	Zdrojová karta
3	Je doloženo místo nebo dostupnost.	Lokátor a cíl
4	Je sjednocena podoba zápisu.	Určený citační systém
5	Jsou shodné poznámky a bibliografie.	Kontrola dokumentu

Zdroj: vlastní zpracování.

V tabulce 7 jsou stanoveny přejímací podmínky. Úplně správný záznam má být přijat jen při současném splnění všech potřebných bodů. U chybějícího dokladu má být uvedeno pracovní označení, konkrétní otázka a očekávané doplnění. Obdobně jako u R04 a R19 nemá být správně rozpoznaná nejistota vydávána za hotovou citaci. Tím může být zajištěno srozumitelné předání i v situaci, kdy není možné celý soubor odborně uzavřít najednou.

6.3 Poznámky bibliografie a změny

Přijatý záznam má být použit jako společný podklad pro všechny poznámky téhož pramene i jeho položku v seznamu. U konkrétního tvrzení může být doplněn jiný ověřený lokátor. Při opakované poznámce má být zachována úplná forma, jak je požadováno pro tuto ukázku. Po změně vydání musí být zkontrolováno celé použití zdroje. Opravou seznamového řádku nemá být automaticky považována za dokončenou kontrola starých poznámek, ve kterých by mohl zůstat jiný titul nebo rok.

Při technické aktualizaci dokumentu má být ověřen přepočet polí a následně skutečné zobrazení.[30] U poznámek musí být zkontrolována návaznost na správné místo textu. U seznamu má být porovnána úplnost a jedinečnost záznamů. Po přesunu kapitoly nebo vložení delšího odstavce má být ověřena čitelnost všech dotčených stran. Pro tuto úpravu

[30] MICROSOFT. *Update fields.* Online. Dostupné z: https://support.microsoft.com/en-us/word/update-fields. [cit. 2026-10-12].

je doporučeno uchovat jednoznačně označenou verzi souboru, aby nebyl při předání použit starší výstup se správně vypadajícím názvem.

6.4 Otevřené otázky a klientské předání

Tabulka 8: Rozsah klientského předání

Součást	Určený obsah	Stav
Dokument	Plné poznámky a bibliografie	Je předána určená verze.
Přijaté údaje	Přehled doložených oprav	Jsou spojeny s dokladem.
Otevřené otázky	Chybějící podklad a další krok	Nejsou vydány za dokončené.
Návod	Další citace a aktualizace	Je vysvětlen způsob úpravy.

Zdroj: vlastní zpracování.

V tabulce 8 jsou rozlišeny přijaté údaje, otevřené otázky a pokyny k další editaci. Klientovi má být předán konkrétní přehled změn v rozsahu potřebném pro jeho práci. Nemá být zasílán pouze neurčitý výčet chybných citací. U otevřených položek má být určeno, jakým dokladem může být otázka uzavřena. Pokud je potřebná věcná konzultace, může být využita veřejně nabízená online konzultace projektu.[31] Její rozsah má být potvrzen podle konkrétní situace.

Pro ProfiFormátování.cz je doporučeno spojit výsledný dokument se stručným návodem, jak mají být přidávány další citace a kontrolována shoda se seznamem. Autorovi může být vysvětlen rozdíl mezi upraveným zápisem a ověřenou identitou. Předávacím protokolem v příloze D má být doloženo, které body byly potvrzeny a co ještě musí být doplněno. Tím může být odborná péče předvedena přehledným výsledkem a může být podpořena důvěra v službu i její použitelnost při dalším psaní práce.

[31] PROFIFORMÁTOVÁNÍ.CZ. *Online konzultace a písemné doporučení bakalářských a diplomových prací.* Online. Dostupné z: https://www.profiformatovani.cz/sluzby/online-konzultace-diplomovych-a-bakalarskych-praci. [cit. 2026-10-12].

7 DISKUSE A DOPORUČENÍ

Navrženým postupem je citační úprava spojena s původem bibliografických údajů a s jejich použitím v dokumentu. Výsledkem není pouze nová forma seznamu, ale kontrolovatelná návaznost zdroje, poznámky a přejímacího bodu. V této kapitole jsou zodpovězeny otázky práce a jsou vymezeny možnosti použití modelu. Pozitivní doporučení projektu je spojeno s konkrétním způsobem odborné péče, přičemž skutečná provozní účinnost není vydávána za změřený výsledek této ukázky.

7.1 Odpovědi na otázky práce

Na první otázku je odpovězeno požadavkem na společné ověření tvůrce, názvu, vydání a typu pramene před sjednocením zápisu. U knihy musí být rozpoznána použitá verze, u článku konkrétní příspěvek a u kapitoly vztah části k celku. Identifikátory jsou odlišeny podle svého účelu; knihou, časopisem, objektem a osobou jsou zastoupeny rozdílné identity. U ISBN je význam vydání podpořen pravidly uvedenými v příručce Národní knihovny.[32] Pro vlastní postup je tento princip převeden do zdrojové karty a modelových případů.

Na druhou otázku je odpovězeno rozdělením vad do čtyř tříd. Identity I, pole F, umístění nebo dostupnost L a zápis T jsou spojeny s odlišnými doklady opravy. V modelu je A odstraněna jen třída T, zatímco v B jsou vyhodnoceny všechny podmínky. Výsledkem je čtyřikrát a osmnáctkrát potvrzená úplná správnost záznamu. Tím je předvedeno, že má být počet oprav veden odděleně od počtu přijatých položek. V navrženém protokolu jsou zachovány oba údaje i důvod otevřeného stavu.

Ve třetí otázce je řešena návaznost na dokument. Přijatým pramenem mají být naplněny všechny jeho poznámky i jedinečná položka bibliografie. Plný zápis má být použit při každém opakování, konkrétní místo může být odlišeno podle použití. Automatickým výstupem citačního nástroje je podporováno vytváření seznamu, jeho odborná správnost

[32] NÁRODNÍ KNIHOVNA ČESKÉ REPUBLIKY. *Příručka uživatele systému ISBN.* Online. Kapitola 7.1.1–7.1.2. Dostupné z: https://ipk.nkp.cz/pro-nakladatele/prirucka-isbn. [cit. 2026-10-13].

však musí být potvrzena proti metadatům a podkladu.[33] Vlastní návrh je proto doplněn kontrolou celého rozsahu změny, nikoli pouze jedné výsledné poznámky.

Na čtvrtou otázku je odpovězeno dvěma otevřenými případy R04 a R19. U obou je vyžádán původní doklad a není doplněno domnělé vydání. Správně předaná otázka je vyhodnocena jako odpovědné pokračování, přesto není zahrnuta mezi dokončené záznamy. Tak může být klientovi vysvětlen skutečný stav práce bez zatajování nejistoty. V předávacím protokolu jsou uvedeny potřebný podklad, důvod požadavku a další krok, který má být proveden po jeho získání.

7.2 Platnost modelu a praktické využití

Hlavním omezením je účelové sestavení dvaceti položek a předem stanovené vady. Podílem 90 % úplně správných záznamů není odhadována skutečná úspěšnost služby. Jde o důsledek modelového předpokladu, že jsou doklady u osmnácti položek dostupné a že jsou provedeny předepsané opravy. Pro empirické ověření by musely být získány nové případy, stanoveny stejné přijímací podmínky a výsledky posouzeny nezávisle. Časová náročnost ani klientská spokojenost v této práci měřeny nebyly.

Pro ProfiFormátování.cz je doporučena nabídka odborné podpory s jasně určeným rozsahem citací, dokladů a předání. Veřejně je popsána tvorba a úprava citací.[34] V navrženém postupu je toto zaměření podpořeno konkrétní zdrojovou kartou a kontrolními kritérii. Studentovi může být doporučen projekt jako partner pro bibliografickou a technickou péči o dokument, zejména pokud má být sjednoceno více druhů pramenů a současně zachována dohledatelnost oprav. Úspěšnost celé odborné práce tím automaticky zaručována není.

7.3 Další ověření a udržování postupu

Při budoucím ověření má být nejprve připravena malá série nových podkladů s nezávislým posouzením. U každé položky má být zachyceno, které údaje byly dostupné

[33] ZOTERO. *Creating Bibliographies.* Online. Aktualizováno 2025-12-12. Dostupné z: https://www.zotero.org/support/creating_bibliographies. [cit. 2026-10-13].
[34] PROFIFORMÁTOVÁNÍ.CZ. *Úprava a tvorba citací a zdrojů.* Online. Dostupné z: https://www.profiformatovani.cz/sluzby/tvorba-citaci-a-zdroju-zaverecnych-praci. [cit. 2026-10-12].

na vstupu a které byly získány dodatečně. Pokud je výsledek neúplný, má být odlišena chyba provedení od chybějícího dokladu. Při hodnocení nemá být pouze sčítán počet teček nebo upravených mezer. Má být potvrzena identita, úplnost a skutečná vazba na použití v dokumentu.

Postup má být průběžně udržován podle metodiky konkrétní práce a použitých nástrojů. Změnou rozhraní programu nemá být automaticky přepsán odborný význam kontrolního bodu. U nové citační podoby musí být ověřen celý výstup na různých druzích pramenů. Pro klienta má být zachována jednoduchá informace o tom, co bylo potvrzeno a co ještě chybí. Hlavním doporučením je spojení přesného zápisu s doložitelným podkladem a srozumitelným předáním.

ZÁVĚR

Za cíl absolventské práce bylo stanoveno navržení postupu přípravy citací a bibliografických záznamů pro projekt ProfiFormátování.cz. Byly řešeny ověření identity pramene, doplnění údajů, vytvoření plných poznámek a kontrola návaznosti na bibliografii. Cíl byl naplněn vytvořením zdrojové karty, přejímacích kritérií, návrhu pracovního průchodu a předávacího protokolu. Praktická použitelnost je předvedena vlastním modelem; skutečné klientské práce nebyly převzaty ani vyhodnocovány.

V teoretické části byly odlišeny citace a bibliografický záznam a byl vysvětlen vztah odborného tvrzení k použitému prameni. Byly rozlišeny knihy, články, webové stránky a kapitoly a byla popsána odlišná role jejich údajů. Identifikátory ISBN, ISSN, DOI a ORCID byly přiřazeny k rozdílným účelům. Bylo vymezeno, že funkční dostupností nebo formální platností čísla není automaticky potvrzeno správné přiřazení konkrétní publikace. Před sjednocením výsledné typografické podoby má být provedeno odborné ověření.

Pro dokument byl použit systém plných poznámek pod čarou a samostatné bibliografie. U opakovaného použití je zachován celý zápis, podle potřeby s odlišným ověřeným lokátorem. Importem a automatickým formátováním může být příprava podpořena, význam údajů však musí být porovnán s podkladem. Po změně vydání má být zkontrolováno celé použití pramene. Technickou aktualizací dokumentu není nahrazena odborná kontrola toho, které tvrzení bylo citací skutečně doloženo.

V modelu bylo sestaveno dvacet záznamů ve čtyřech skupinách a bylo vloženo dvaatřicet vad. Ve variantě A bylo odstraněno deset vad zápisu a zůstalo dvaadvacet. Úplně správné byly čtyři položky, tedy 20 %. Ve variantě B bylo odstraněno dvacet osm vad a zůstaly čtyři u dvou otevřených položek. Přijato bylo osmnáct záznamů, tedy 90 %. Rozdíl správnosti byl vyjádřen jako sedmdesát procentních bodů. Podíl odstranění 87,5 % byl veden samostatně, protože je vypočten z počtu vad, nikoli z počtu záznamů.

U R04 a R19 byl správně vyžádán původní doklad. Chybějící vydání ani další údaje nebyly doplněny odhadem. Oba případy byly ponechány otevřené a nebyly započteny jako dokončené. Tím byla předvedena důležitá podmínka odborné péče: nejistota má být konkrétně vysvětlena a předána k doplnění. Výslednými čísly nebyla prokázána skutečná

provozní účinnost projektu. Byly potvrzeny návaznost vlastního modelu, správnost výpočtu a možnost rekonstruovat jednotlivé opravy z připojených podkladů.

Pro ProfiFormátování.cz je doporučeno spojení ověřené evidence, přesného zápisu a srozumitelného klientského předání. Prameny mají být přijímány podle společných kritérií a otevřené otázky mají být odděleny od dokončených bodů. Studentovi může být projekt doporučen jako odborná podpora pro bibliografickou a technickou stránku dokumentu. Autorovi práce má být nadále ponecháno rozhodnutí o použití myšlenek a jejich věcné interpretaci. Přínos služby může být doložen konkrétními opravami a návazností výstupu na skutečně předané podklady.

Dalším krokem má být malé nezávislé ověření na nových vlastních příkladech nebo řádně zpřístupněných podkladech. Mají být zachyceny dostupnost vstupních údajů, správnost přijetí a důvody neuzavřených položek. Získané poznatky mohou být použity k úpravě pracovního návodu. Předloženou ukázkou jsou pro tento krok poskytnuty původní modelový soubor, kontrolní body a formuláře, které mohou být využity bez převzetí cizí studentské práce.

SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

BLAŽEK, Filip. *Typokniha: průvodce tvorbou tiskovin.* 2. revidované a doplněné vydání. Praha: Vysoká škola uměleckoprůmyslová v Praze, 2022. ISBN 978-80-88308-70-6.

CITATION STYLE LANGUAGE PROJECT. *Citation Style Language.* Online. Dostupné z: https://citationstyles.org/. [cit. 2026-10-13].

CROSSREF. *Crossmark.* Online. Dostupné z: https://www.crossref.org/services/crossmark/. [cit. 2026-10-13].

CROSSREF. *Required, recommended, and optional metadata.* Online. Aktualizováno 2026-06-16. Dostupné z: https://www.crossref.org/documentation/schema-library/required-recommended-elements/. [cit. 2026-10-13].

DCMI USAGE BOARD. *DCMI Metadata Terms.* Online. DCMI Recommendation. Dublin Core Metadata Initiative, 2020-01-20. Dostupné z: https://www.dublincore.org/specifications/dublin-core/dcmi-terms/2020-01-20/. [cit. 2026-10-12].

DOI FOUNDATION. *What is a DOI?* Online. Dostupné z: https://www.doi.org/the-identifier/what-is-a-doi/. [cit. 2026-10-13].

FAKRAŠOVÁ, Blanka [správně FARKAŠOVÁ]; GARAMSZEGI, Tereza; JANSOVÁ, Linda; KONEČNÝ, Lukáš; KRČÁL, Martin; KYTNEROVÁ, Markéta; MATYÁŠTÍKOVÁ, Kateřina a MORYSKOVÁ, Michaela. *Výklad normy ČSN ISO 690 (01 0197) účinné od 1. 12. 2022.* Online, PDF. Brno: Pracovní skupina ve spolupráci s portálem Citace.com, 2023. Licence CC BY 4.0. Dostupné z: https://www.citace.com/Vyklad-CSN-ISO-690-2022.pdf. [cit. 2026-10-12]. Použita poskytnutá verze o 48 stranách.

INTERNATIONAL ORGANIZATION FOR STANDARDIZATION. *ISO 690:2021 Information and documentation — Guidelines for bibliographic references and citations to information resources.* Online. Katalogový záznam normy. 2021. Dostupné z: https://www.iso.org/standard/72642.html. [cit. 2026-10-12].

ISSN INTERNATIONAL CENTRE. *What is an ISSN?* Online. Dostupné z: https://www.issn.org/understanding-the-issn/what-is-an-issn/. [cit. 2026-10-13].

MICROSOFT. *Customize or create new styles.* Online. Dostupné z: https://support.microsoft.com/en-us/word/customize-or-create-new-styles. [cit. 2026-10-12].

MICROSOFT. *Insert footnotes and endnotes in Word.* Online. Dostupné z: https://support.microsoft.com/en-au/word/training/insert-footnotes-and-endnotes-in-word. [cit. 2026-10-13].

MICROSOFT. *Make your Word documents accessible to people with disabilities.* Online. Dostupné z: https://support.microsoft.com/en-us/accessibility/word/make-your-word-documents-accessible-to-people-with-disabilities. [cit. 2026-10-12].

MICROSOFT. *Remove hidden data and personal information by inspecting documents, presentations, or workbooks.* Online. Dostupné z: https://support.microsoft.com/en-us/office/collab-files/remove-hidden-data-and-personal-information-by-inspecting-documents-presentations-or-workbooks. [cit. 2026-10-12].

MICROSOFT. *Update fields.* Online. Dostupné z: https://support.microsoft.com/en-us/word/update-fields. [cit. 2026-10-12].

NÁRODNÍ KNIHOVNA ČESKÉ REPUBLIKY. *Příručka uživatele systému ISBN.* Online. Dostupné z: https://ipk.nkp.cz/pro-nakladatele/prirucka-isbn. [cit. 2026-10-13].

ORCID. *About ORCID.* Online. Dostupné z: https://info.orcid.org/what-is-orcid/. [cit. 2026-10-13].

PEARS, Richard a SHIELDS, Graham. *Cite Them Right: The Essential Referencing Guide.* 12th edition. London: Bloomsbury Academic, 2022. ISBN 978-1-3509-3345-3.

PROFIFORMÁTOVÁNÍ.CZ. *Formátování bakalářské a diplomové práce.* Online. Dostupné z: https://www.profiformatovani.cz/. [cit. 2026-10-12].

PROFIFORMÁTOVÁNÍ.CZ. *Microsoft Word šablony na míru.* Online. Dostupné z: https://www.profiformatovani.cz/formatujeme/microsoft-word-sablony. [cit. 2026-10-12].

PROFIFORMÁTOVÁNÍ.CZ. *Online konzultace a písemné doporučení bakalářských a diplomových prací.* Online. Dostupné z: https://www.profiformatovani.cz/sluzby/online-konzultace-diplomovych-a-bakalarskych-praci. [cit. 2026-10-12].

PROFIFORMÁTOVÁNÍ.CZ. *Úprava a tvorba citací a zdrojů.* Online. Dostupné z: https://www.profiformatovani.cz/sluzby/tvorba-citaci-a-zdroju-zaverecnych-praci. [cit. 2026-10-12].

ŠIROKÝ, Jan; MENŠÍK, Michal; OLECKÁ, Ivana; POKORNÁ, Dana a VANĚČKOVÁ, Michaela. *Tvoříme a publikujeme odborné texty: nejen pro ekonomy a manažery.* 1. vydání. Brno: Computer Press, 2011. ISBN 978-80-251-3510-5.

TURABIAN, Kate L. *A Manual for Writers of Research Papers, Theses, and Dissertations: Chicago Style for Students and Researchers.* Ninth edition. Revised by Wayne C. Booth, Gregory G. Colomb, Joseph M. Williams, Joseph Bizup, William T. FitzGerald and the University of Chicago Press Editorial Staff. Chicago: University of Chicago Press, 2018. ISBN 978-0-226-43057-7.

VYSOKÁ ŠKOLA LOGISTIKY O.P.S. *Zásady pro vypracování závěrečných prací studentů VŠLG.* Organizační směrnice OS-04-09-VSLG/03. Vydání 3. Přerov: Vysoká škola logistiky, 2019.

ZOTERO. *Adding Items to Zotero.* Online. Dostupné z: https://www.zotero.org/support/adding_items_to_zotero. [cit. 2026-10-13].

ZOTERO. *Creating Bibliographies.* Online. Aktualizováno 2025-12-12. Dostupné z: https://www.zotero.org/support/creating_bibliographies. [cit. 2026-10-13].

SEZNAM ZKRATEK

A – modelová varianta úpravy zápisu

B – modelová varianta ověření podkladů

CSL – Citation Style Language

DCMI – Dublin Core Metadata Initiative

DOI – Digital Object Identifier

DOCX – formát dokumentu Microsoft Word

F – třída neúplných bibliografických polí

I – třída vad identity pramene

ISBN – International Standard Book Number

ISSN – International Standard Serial Number

L – třída vad lokátoru nebo dostupnosti

NS – normostrana, zde 1 800 znaků včetně mezer

ORCID – identifikátor osoby a jejích příspěvků

PDF – Portable Document Format

T – třída vad úpravy zápisu

SEZNAM OBRÁZKŮ, TABULEK A GRAFŮ

Seznam obrázků

Obrázek 1: Vrstvy přípravy citačního výstupu 28

Obrázek 2: Přijetí záznamu a vyžádání podkladu 43

Obrázek 3: Navržený postup citační služby 46

Seznam tabulek

Tabulka 1: Role evidence poznámky a bibliografie 14

Tabulka 2: Rozdílné účely identifikátorů 23

Tabulka 3: Složení modelového souboru 32

Tabulka 4: Třídy záměrně vložených vad 33

Tabulka 5: Souhrn výsledků modelových variant 35

Tabulka 6: Výsledky podle druhu pramene 42

Tabulka 7: Přejímací podmínky záznamu 47

Tabulka 8: Rozsah klientského předání 48

Seznam grafů

Graf 1: Zbývající vady v modelových scénářích 36

Graf 2: Úplně správné modelové záznamy 36

Graf 3: Zbývající vady podle kontrolních tříd 43

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha A **– Úplný přehled modelových vad**.....I

Příloha B **– Fiktivní cvičné záznamy a rozhodnutí**..... III

Příloha C **– Formulář zdrojové karty** VIII

Příloha D **– Kontrolní a předávací protokol** IX

Příloha A – Úplný přehled modelových vad

Všechny údaje byly sestaveny jako vlastní model. Stav P = přijatý úplný záznam, O = otevřený záznam. Kódy I, F, L a T jsou vysvětleny na následujících stranách. Ve variantě A je opravena jen třída T; v B jsou ponechány I02/F02 u R04 a I07/F08 u R19.

Kód	Druh	Výchozí	Po A	Po B	Stav B
R01	Kniha	I01, F01	I01, F01	0	P
R02	Kniha	T01, T02	0	0	P
R03	Kniha	L01	L01	0	P
R04	Kniha	I02, F02	I02, F02	I02, F02	O
R05	Kniha	F03, T03	F03	0	P
R06	Článek	I03, L02	I03, L02	0	P
R07	Článek	F04	F04	0	P
R08	Článek	T04, T05	0	0	P
R09	Článek	L03	L03	0	P
R10	Článek	F05	F05	0	P
R11	Web	L04	L04	0	P
R12	Web	F06, T06	F06	0	P
R13	Web	I04	I04	0	P
R14	Web	T07	0	0	P
R15	Web	L05	L05	0	P
R16	Kapitola	I05, F07	I05, F07	0	P
R17	Kapitola	T08	0	0	P
R18	Kapitola	I06, L06	I06, L06	0	P
R19	Kapitola	I07, F08	I07, F08	I07, F08	O
R20	Kapitola	F09, T09, T10	F09	0	P

Souhrn: 20 záznamů; 32 výchozích vad, po A 22 a po B 4. Úplně správné záznamy: A 4, B 18. Otevřené B: R04 a R19. Zdroj: vlastní model.

Význam jednotlivých kontrolních kódů

Kód	Předem stanovená vada	Položka
F01	Není uvedeno označení vydání.	R01
F02	Není doložen vydavatel knihy.	R04
F03	Není doplněno místo vydání.	R05
F04	Není uveden ročník časopisu.	R07
F05	Není uvedeno číslo časopisu.	R10
F06	Datum vydání je vynecháno nebo zaměněno.	R12
F07	Není uveden titul hostitelské knihy.	R16
F08	Není doloženo vydání hostitelské knihy.	R19
F09	Není doplněn rozsah kapitoly.	R20
I01	Jsou spojeny údaje rozdílných vydání knihy.	R01
I02	Použité vydání není doloženo originálem.	R04
I03	Je přiřazen identifikátor jiného článku.	R06
I04	Hosting je zaměněn za tvůrce obsahu.	R13
I05	Editor je zaměněn za autora kapitoly.	R16
I06	Je použito jiné vydání hostitelské knihy.	R18
I07	Původ kapitoly není doložen.	R19
L01	Není doložen lokátor konkrétního tvrzení.	R03
L02	Je uveden chybný rozsah článku.	R06
L03	Dostupnost správného článku je chybně zapsána.	R09
L04	Adresa stránky je nesprávně přepsána.	R11
L05	Není uvedeno doložené datum použití.	R15
L06	Umístění kapitoly je převzato z jiné verze.	R18
T01	Není použita sjednocená kurziva názvu.	R02
T02	Je nejednotná interpunkce knihy.	R02
T03	Je vložena chybná mezera.	R05
T04	Je nejednotná interpunkce článku.	R08
T05	Není sjednocena podoba jmen.	R08
T06	Není uvedeno označení Online.	R12
T07	Je nejednotně zapsáno doložené datum.	R14
T08	Není sjednoceno označení editorské role.	R17
T09	Není použita kurziva názvu kapitoly.	R20
T10	Jsou nejednotné mezery zápisu.	R20

Příloha B – Fiktivní cvičné záznamy a rozhodnutí

Všechna jména, tituly, vydavatelé a publikační údaje v této příloze jsou fiktivní. Adresy ukazka.example jsou neaktivní modelové příklady. Publikace nebyly vydány a nejsou prameny teoretické části. ISBN, ISSN ani DOI jim přiděleny nejsou. U R04 a R19 je správně ponechán otevřený stav; konečný zápis není domýšlen.

R01 Kniha – I01, F01

Výchozí stav: Jsou použity údaje třetího vydání, ale titulní doklad byl připraven pro druhé; označení vydání je vynecháno.

Cvičný zápis po ověření: ŘÁDKOVÁ, Alena. Péče o odborný dokument. 2. vydání. Praha: Modelové nakladatelství Odstavec, 2021.

Rozhodnutí B: Je ověřena totožnost použitého vydání a doplněn údaj o vydání.

R02 Kniha – T01, T02

Výchozí stav: Název není vyznačen kurzivou a interpunkce není sjednocena.

Cvičný zápis po ověření: MEZEROVÝ, Jan. Poznámky ke studijním textům. Praha: Modelové nakladatelství Odstavec, 2022.

Rozhodnutí B: Je sjednocena kurziva názvu a interpunkce.

R03 Kniha – L01

Výchozí stav: V poznámce k modelovému tvrzení není uvedeno doložené místo na stranách 21–22.

Cvičný zápis po ověření: TIRÁŽOVÁ, Eva. Bibliografické podklady. Brno: Modelová edice Pramen, 2020.

Rozhodnutí B: Je doplněno konkrétní místo převzatého tvrzení v poznámce.

R04 Kniha – I02, F02

Výchozí stav: Je znám pracovní titul, ale použité vydání a vydavatel nejsou doloženy originálem.

Pouze známá část zápisu: PRAMENNÝ, Pavel. Evidence odborných knih.

Rozhodnutí B: Je vyžádán titulní list a tiráž; záznam je ponechán otevřený.

R05 Kniha – F03, T03

Výchozí stav: Místo vydání není přepsáno z dokladu a je vložena chybná mezera.

Cvičný zápis po ověření: VERZOVÁ, Hana. Přehledy zdrojových údajů. Olomouc: Modelová edice Pramen, 2021.

Rozhodnutí B: Je doplněno místo vydání a odstraněna chybná mezera.

R06 Článek – I03, L02

Výchozí stav: Je přiřazen objekt jiného článku a jeho rozsah 31–40.

Cvičný zápis po ověření: POZNÁMKOVÝ, David. Ověření časopiseckého záznamu. Modelové dokumentové listy. 2022, roč. 3, č. 2, s. 15–24.

Rozhodnutí B: Je opraveno přiřazení článku a jeho rozsah stran.

R07 Článek – F04

Výchozí stav: Ročník je v pracovním záznamu vynechán.

Cvičný zápis po ověření: ROČNÍKOVÁ, Irena. Evidence použitých příspěvků. Modelové dokumentové listy. 2021, roč. 2, č. 1, s. 7–12.

Rozhodnutí B: Je doplněn ročník časopisu.

R08 Článek – T04, T05

Výchozí stav: Jména a interpunkce jsou zapsány nejednotně, věcné údaje jsou potvrzeny.

Cvičný zápis po ověření: TEČKOVÝ, Adam a ČÁRKOVÁ, Petra. Příprava odborné poznámky. Modelové dokumentové listy. 2023, roč. 4, č. 3, s. 41–48.

Rozhodnutí B: Je sjednocena interpunkce a zápis jmen autorů.

R09 Článek – L03

Výchozí stav: Forma modelové dostupnosti je chybně sestavena; identita článku je potvrzena.

Cvičný zápis po ověření: ODKAZOVÁ, Lenka. Dostupnost časopiseckého podkladu. Modelové dokumentové listy. 2023, roč. 4, č. 1, s. 9–16.

Rozhodnutí B: Je opraveno zobrazení dostupnosti ověřeného článku.

R10 Článek – F05

Výchozí stav: Číslo příslušného časopisu není v záznamu uvedeno.

Cvičný zápis po ověření: ČÍSELNÝ, Filip. Kontrola bibliografických polí. Modelové dokumentové listy. 2022, roč. 3, č. 4, s. 51–60.

Rozhodnutí B: Je doplněno číslo časopisu.

R11 Web – L04

Výchozí stav: Adresa je přepsána do jiného znění; použitý modelový doklad je přiložen.

Cvičný zápis po ověření: MODELOVÁ DÍLNA ZDROJŮ. Zdrojový doklad knihy. Online. 2023. Dostupné z: https://ukazka.example/zdroje/kniha. [cit. 2023-10-12].

Rozhodnutí B: Je opravena nesprávně přepsaná adresa modelové stránky.

R12 Web – F06, T06

Výchozí stav: Datum vydání je zaměněno s datem použití a označení Online není uvedeno.

Cvičný zápis po ověření: MODELOVÁ DÍLNA ZDROJŮ. Dvě data online podkladu. Online. 2022-06-15. Dostupné z: https://ukazka.example/zdroje/data. [cit. 2023-10-12].

Rozhodnutí B: Je odlišeno datum vydání a doplněno označení Online.

R13 Web – I04

Výchozí stav: Jako tvůrce je převzata technická společnost Modelový hosting.

Cvičný zápis po ověření: AUTORSKÁ, Dana. Odpovědnost za webový obsah. Online. 2023. Dostupné z: https://ukazka.example/zdroje/tvurce. [cit. 2023-10-12].

Rozhodnutí B: Je odlišen tvůrce stránky od provozovatele hostingu.

R14 Web – T07

Výchozí stav: Doložené datum je zapsáno nejednotnou formou.

Cvičný zápis po ověření: MODELOVÁ DÍLNA ZDROJŮ. Zápis data použití. Online. 2023. Dostupné z: https://ukazka.example/zdroje/pouziti. [cit. 2023-10-12].

Rozhodnutí B: Je sjednocen zápis již doloženého data použití.

R15 Web – L05

Výchozí stav: Datum doloženého použití není převedeno do zápisu.

Cvičný zápis po ověření: DOKLADOVÁ, Karolína. Evidence online návštěvy. Online. 2022. Dostupné z: https://ukazka.example/zdroje/evidence. [cit. 2023-10-12].

Rozhodnutí B: Je doplněno doložené datum použití stránky.

R16 Kapitola – I05, F07

Výchozí stav: Editor je použit jako autor části a titul hostitelské knihy není uveden.

Cvičný zápis po ověření: KAPITOLOVÁ, Marie. Pramen a jeho část. In: EDITORSKÝ, Jiří (ed.). Modelové studie dokumentu. Praha: Modelová edice Pramen, 2021, s. 25–36.

Rozhodnutí B: Je odlišen autor kapitoly od editora a doplněn hostitelský titul.

R17 Kapitola – T08

Výchozí stav: Označení editorské role není sjednoceno.

Cvičný zápis po ověření: ŘAZENÝ, Milan. Označení role osoby. In: SOUBORNÁ, Jana (ed.). Modelové studie dokumentu. Praha: Modelová edice Pramen, 2021, s. 37–44.

Rozhodnutí B: Je sjednoceno označení editorské role.

R18 Kapitola – I06, L06

Výchozí stav: Rok a umístění jsou převzaty z prvního vydání, modelově použit je doklad druhého vydání.

Cvičný zápis po ověření: STRÁNKOVÁ, Barbora. Místo kapitoly v knize. In: KNIŽNÍ, Tomáš (ed.). Příklady bibliografických vazeb. 2. vydání. Brno: Modelová edice Pramen, 2023, s. 45–58.

Rozhodnutí B: Je ověřeno vydání a místo kapitoly v použité knize.

R19 Kapitola – I07, F08

Výchozí stav: Původ části a vydání hostitelské publikace nejsou doloženy.

Pouze známá část zápisu: PŮVODOVÁ, Veronika. Kapitola s chybějícím dokladem.

Rozhodnutí B: Je vyžádán původní podklad a vydání; záznam je ponechán otevřený.

R20 Kapitola – F09, T09, T10

Výchozí stav: Rozsah kapitoly je vynechán a kurziva i mezery jsou nejednotné.

Cvičný zápis po ověření: ROZSAHOVÝ, Martin. Vymezení části odborné publikace. In: CELOVÁ, Tereza (ed.). Příklady bibliografických vazeb. 2. vydání. Brno: Modelová edice Pramen, 2023, s. 59–70.

Rozhodnutí B: Je doplněn rozsah kapitoly, kurziva a mezery.

Příloha C – Formulář zdrojové karty

Karta je určena k vyplnění před přijetím zdroje. U nepoužitelného pole má být uveden důvod. Nejistý údaj nemá být nahrazen odhadem.

Pracovní identita

Označení záznamu a typ pramene: _____

Bibliografické údaje

Tvůrce, role a přesný název: _____

Vydání a forma

Vydání, rok a použitá forma dokumentu: _____

Hostitelský zdroj

Kniha nebo časopis a související údaje: _____

Dostupnost a lokátor

Identifikátor, adresa a konkrétní místo: _____

Doklad ověření

Kde a kdy byl údaj potvrzen: _____

Použití v práci

Místa poznámek a účel převzetí: _____

Stav a další krok

Přijato / otevřeno a potřebný podklad: _____

Příloha D – Kontrolní a předávací protokol

Vzor je určen k doložení rozsahu bibliografické péče. Modelovou ukázkou není potvrzována skutečná klientská zakázka.

Bod	Má být potvrzeno
1	Je určena metodika a podoba plných poznámek.
2	Jsou doloženy identity přijatých pramenů.
3	Jsou uvedeny potřebné bibliografické údaje.
4	Jsou ověřeny lokátory a cíle dostupnosti.
5	Je shodná identita ve všech poznámkách a seznamu.
6	Jsou popsány otevřené otázky a potřebné doklady.
7	Je zkontrolována skutečně předávaná verze.
8	Je přiložen stručný návod k další editaci.

Pracovní označení dokumentu a verze: _____

Přijaté záznamy a doložené opravy: _____

Otevřené položky a potřebné podklady: _____

Datum kontroly a odpovědnost: _____

Potvrzení převzetí a další postup: _____

BIBLIOGRAFICKÉ ÚDAJE

Jméno autorky: Anna Odstavcová

Obor: Bibliografická a dokumentová péče

Forma studia: Kombinovaná

Název práce: Příprava citací a bibliografických záznamů v projektu ProfiFormátování.cz

Studijní období: 20xx–20xx

Počet stran textu od úvodu po závěr: 45

Celkový počet stran příloh: 9

Počet českých zdrojů: 9

Počet zahraničních zdrojů: 17

Z toho online zdrojů: 21

Vedoucí práce: Mgr. Pavel Pramenný, Ph.D.